

QR-kod för utvärdering

Up-date Diabetes

Läkemedelsbehandling vid typ 2-diabetes

2023-05-31

Peter Fors
ÖL Alingsås lasarett
Ordförande terapigrupp Diabetes VGR
peter.fors@vgregion.se

Jävsdeklaration

- ÖL medicinkliniken Alingsås
- Ordf Terapigrupp diabetes, Läkemedelskommitén i VGR
- Arvoderade föreläsningar (2021-2023):
  - Offentliga och privata vårdgivare
  - Vårdhögskolor.
  - Distriktsläkarnätverket
  - Astra Zeneca
  - Boehringer Ingelheim
  - Lilly
- Inga andra uppdrag eller ekonomiska relationer med industrin.

Välkommen

diabeteshandboken.se är en problembaserad uppslagsbok för patienter och alla inom vården som kommer i kontakt med diabetespatienter. Gå till [INNEHÅLL](#) eller sök direkt på fritext:

FÖRBÄTTRAT AV Google

Återkommande brist på GLP1-analoger (Ozempic, Trulicity och Victoza) under 2023.

[Terapiråd från terapigrupp diabetes VGR](#) och/eller [Janusinfo](#)

SVENSK
FÖRENING FÖR
DIABETOLOGI

sfdmotten.se

Anmäl dig nu till [SFDs Vårmöte 24-26 maj](#) i Karlstad.

31
maj
2023

Update diabetes Läkemedelsbehandling vid typ 2 diabetes

UTBILDNING | VÅRD

Anmäl [HÄR](#) via Regionkalendern (VGR)
(öppet för alla intresserade)

21
sep
2023

Update diabetes "Omhändertagandet av den äldre sköra personen med diabetes"

UTBILDNING

Anmäl [HÄR](#) via Regionkalendern (VGR)
(öppet för alla intresserade)

Uppdatering diabetes typ 2

Stockholm 26-27 oktober 2023

Mer information och anmäl [HÄR](#)

Uppdatering diabetes typ 2

Göteborg 9-10 november 2023

Mer information och anmäl [HÄR](#)

Utbildningar

Återkommande:

[Astra Zeneca](#)

[Boehringer Ingelheim](#)

[Distriktsläkare.com](#)

[Karolinska Institutet](#)

[Novo Nordisk utbildningar](#)

[Sanofi](#)

[SK-kurser](#) Socialstyrelsen

Diverse material för nedladdning

2023-05-31 Up-Date Diabetes.

- [Läkemedelsbehandling vid typ 2-diabetes](#)

**2023-03-29 och 2023-04-05 Uppdragsutbildning
Högskolan Väst**

- [Typ 2 diabetes 2023-03-29](#)
- [Typ2 diabetes 2023-04-05](#)
- [Patientfall 2023-04-05](#)
- Bilaga kap 7: [Val av blodsockerbehandling typ 2](#)

2023-03-28 Norrbotten - Länsdiabetesdagen

- [Diabetes hos äldre och multisjuka](#) (powerpoint)

Reklistan VGR 2023

<https://reklistan.vgregion.se/#/advice/Diabetes>

Tillbaka

REKlistan 2023

Läkemedelskommittén i Västra Götalandsregionen

Sök

Diabetes typ 2

Alkoholberoende och nikotinberoende

Allergi - Andning - ÖNH

Barn och ungdom

Blod

Diabetes

Behandlingsmål och riktvärden

Barn och ungdom

Diabetes typ 1

Diabetes typ 2

Behandling vid andra diabetestyper

Val av läkemedel vid diabetes typ 2 och kronisk njursjukdom

Äldre

Hypoglykemi

Obesitas

Mer information

Fysisk aktivitet >

Äldrekompassen

Endokrinologi

Fysisk aktivitet

Rekommenderade läkemedel

I anslutning till debut
metformin

Basinsulin
NPH-insulin (Insuman Basal)

Direktverkande insulin
insulin lispro (Insulin lispro Sanofi)
insulin aspart (Insulin aspart Sanofi)

Se även [RMR Diabetes typ 2](#)

Terapiråd

Livsstil: Rökstopp, kost och motion är alltid grunden för behandling.

Läkemedelsval vid diabetes typ 2
Farmakologisk behandling bör individualiseras utifrån vikt, kost, fysisk aktivitet, risk för hypoglykemi, njurfunktion, hjärt-kärlsjukdom, hjärtsvikt, ålder, beräknad livslängd, samsjuklighet samt patientens motivation och kapacitet. Ju yngre patienten är desto viktigare är det med bra kontroll på alla riskfaktorer och intensiv blodsockerbehandling.

Metformin
Uppitreras till 1 g x2 eller max tolererbara dos. Kan dosökas till 3 g

Om patientens målvärde ej uppnåtts efter 3 månader i fulldos eller vid biverkning/kontraindikation, lägg till eller ersätt med ett eller flera av nedanstående alternativ.

SGLT2-hämmare (Jardiance, Forxiga)	GLP1-analoger (Ozempic)	DPP4-hämmare (sitagliptin)	Glitazoner (pioglitazon)	Insulinfrisättare (glimepirid)
Bör ges i tillägg till metformin vid förekomst av hjärt-kärlsjukdom eller kronisk njursjukdom	Bör övervägas vid hjärt-kärlsjukdom om patienten inte kan använda en SGLT2-hämmare	Inga kardiovaskulära fördelar	Olämplig vid hjärtsvikt pga. risk för vätskeretention	Inga kardiovaskulära fördelar
mmol/mol	HbA1c-sänkning 8-19	HbA1c-sänkning ca 5	HbA1c-sänkning ca 10	HbA1c-sänkning ca

<https://mellanarkiv-offentlig.vgregion.se/alfresco/s/archive/stream/public/v1/source/available/sofia/ssn11800-2140136717-415/surrogate>

[illegible]

Version 39– 2023-01-11

farmakologisk behandling bör individualiseras utifrån vikt, kost, fysisk aktivitet, risk för hypoglykemi, njurfunktion, hjärt-kärlsjukdom, hjärtsvikt, ålder, beräknad livslängd, samsjuklighet samt patientens motivation och kapacitet. Ju yngre patienten är desto viktigare är det med bra kontroll på alla riskfaktorer och intensiv blodsockerbehandling.

Metformin
Upphöjeras till 1gx2 eller max tolererbara dos. Kan dosökas till 3 g/dag

---

Om patientens mätvärde ej uppnåtts efter 3 månader i fulldos eller vid biverkning/kontraindikation, lägg till eller ersätt med ett eller flera av nedanstående alternativ.

HbA1c-hämmare (Förvar, sänd)	GLP-1-analoger (Injektion)	DPP4-hämmare (Injektion)	Glinagor (Piller/kapslar)	Insulin/insuliner (Injektioner)
Ger en tillgång till metformin och förskrivs vanligtvis för personer som har typ 2-diabetes eller kronisk njursjukdom.	Ger översikt över hjärt-kärlsystemet och patienten inte kan använda en GLP-2-analog	Ingen kardiovaskulär fördelar.	Ökning vid närlästa risk för viktökning	Ingen kardiovaskulär fördelar
HbA1c: 4,10 mmol/mol	HbA1c: 8-19 mmol/mol	HbA1c: 5-8 mmol/mol	HbA1c: ca 10 mmol/mol	HbA1c: Ca 10 mmol/mol
Ingen hypoglykemi	Ingen hypoglykemi	Ingen hypoglykemi	Ingen hypoglykemi	Ingen hypoglykemi
Viktökning 2-4 kg	Viktökning 2-6 kg	Viktneutralt	Ingen viktökning	Viktökning 2 kg
Sämr blodcirkulation och lever av eGFR >60	Kan användas vid njursvikt (se FASS)	Kan överlevs till äldre, sköra och svaga patienter (se FASS)	Kan användas vid njursvikt om risk för viktökning	Förskrivs till äldre
14- kr/dag	3- kr/dag	1-2- kr/dag	3- kr/dag	14- kr/dag

Utvärdera och omvärdera efter fem månader. HbA1c-sänkning på 5 mmol/mol bör uppnås för att betrakta ett preparat som effektivt. Gäller ej SGLT2-hämmare som insatts på indikation hjärt-kärlsjukdom eller njursvikt. Samtliga läkemedel kan kombineras förutom DPP4-hämmare och GLP1-analoger som verkar på samma system

Insuman Basal (NPH-insulin)
Insulin lispro Sanofi (Direktverkande insulin till måltid)

Insulin bör användas vid symptomgivande hyperglykemi vid debut, annan akut sjukdom, högdos kortisonbehandling, terapiavbrott på parenteralt ernäring eller tecken på insulinkrävt fruktansedol och höga blodsockerl samt vid uttjädat njuravfall.

Vid svår kronisk sjukdom, hög ålder eller kort förväntad överlevnad

- Prioritera nutrition, välfärbefinnande och säkerhet.
- Minimera risk för hypoglykemi och undvik om möjligt hyperglykemi med P-Glukos över 20 mmol/l som kan ge upphov till volymförbrist, elektrolytbristningar, ökad infektionsrisk och malnutrition
- Blodsockerarb: 8-15 mmol/L om man har problem med hypoglykemi, när värden under 5 och helst få över 20
- Undvik metformin (risk för laktacidos), Sli (risk för långdragna hypoglykemi) och SGLT2-hämmare (ökat risk för volymförbrist)
- DPP4-hämmare är säkert vid njärnsikt, väkt neutralt och ger inga allvariga hypoglykemi
- Ge insulin främst dagtid (se nästa stycke)

Val av läkemedel vid kronisk njursjukdom

- ACE-inhibitorer eller ARB og et blodtryk $\geq 130/80$ (mmHg) samt ledelse med ≥ 12 af 1-2 mår 1-4 mg Nig kardiovaskulær risiko
- Ved albinusmi eller eGFR under 30 ml/min bør man sætte i en SGLT-2-inhibitor (Tilgæld til Nig kardiovaskulær risiko). Dette overbevise ved blodtrykstilfælde. SGLT-2-inhibitor kan sættes i ved eGFR ≥ 25 ml/min og forlænge livet ved sjældne eGFR under 25 ml/min.
- Om patienterne ikke kan få en ACE-inhibitor kan man sætte behandlingen med Kædet (Fenneron) 10-20 mg (Beregne på nefronfunktion). OBS: Kædet kan sættes i ved eGFR ≥ 30 ml/min.
- Ved sjældne eGFR bør man behandle metformin (før eGFR ≥ 30 ml/min) drosere ca. 250 mg to gange dagligt (se neden).
- OPRA-kædet med drosere kan man anvende ved sjældne mår i en effektivt varfor otti resultater i alt forende.
- GLP-1 ved eGFR ≥ 30 ml/min kan sættes i ved eGFR ≥ 30 ml/min og kan bryde op ved vektigtning.
- Gittaser kan anvendes ved sjældne mår bør undvikes ved vektigtning.
- Følgeligt ved ≥ 50 procent til 100 procent patienter og omfatter (sjældne og leve) på. risken for hypoglykæmi.

Läkemedel	Dosering	Föreningar/reaktioner
Begränsat Metformin	1-2 g/dag - Insulintillfyllnad i insulintillfyllnad till diagnos - Böjda med 500 mg 1x, öka om 1 tabletter varannan till var tredje vecka till måldosis 2 g (högt höjsta tolererbara dos) - Reducera dos till 0,5-1 g vid eGFR 30-45 ml/min - Sätt ut vid eGFR <30 ml/min	- HbA1c 10 mmol/mol - Hjort-kärlprekursorer - Ingår risk för hypoglykemi - Interaktioner: - Alkohol - Mag-tarmabsorptionen ökar doserande - Risk för laktacidosis vid akut njursvikt

5612-12-Namn: 14 år/dg	
Järlida Forsiga	• Rekommenderad dos 10 mg 141 • Självskattat enklare effekt vid eGR ≤ 65 mL/min • Om indikationen ligger närmare efter njursjuk med albuminuri kan behandling ställas in när till eGR ≥ 25
Sjudyndi	• Påvisad vid akut sjukdom • I 17-20-åriga, ställt LHCF, periodiskt fasa ut akut sjukdom • Sjudyndi är ett kombinationspreparat som innehåller epoxifen och metformin • Självskattat 12-14 mmHg • Självskattat 12-14 mmHg har varit minskad risk för kardiovaskulär sjukdom och död hos patienter med etablerad hjärtsjukdom, dock med något mindre och betydligt mindre omfattande data för förebyggande än njursjukdom vid njursjuk, oavsett blodsockersjukdom • Ingen risk för hypokalemi • Värnemedel 2-4 g (om bevärat eGR) • Risk för urgemtala infektioner och UVI • Enligt fall för normokolesterolemisk blodtryck.

GLA-1-analog	37 kg/dag
Osmegic	- Sukratus injektion 1 mV/g • Startdos 0,5 mV/g. Dosisen efter en måned til 0,5 mV/g og efter yderligere en måned til mindst 1 mV/g x 1
Rhyelux	• Tabletten som småt stykke efter fastende; ingen mad eller drikke eller anden lækemiddel (for dræberer inden 30 min for garanteret klinisk effekt) • Startdos 3 mV/g og oppeholders ved 7 mg til mindst 16 mV/g 1x1
Tridifly	- Sukratus injektion 1 mV/g • Startdos 1,5 mV/g

DPP-4-hämmare: 1 kr/dag

- Reducerad vid nedsatt njurfunktion (se nedan)
- Inga kardiovaskulära fördelar visade jämfört med SU eller insulin.
- Ingen risk för hypoglykemi
- Viktneutralt
- Kan användas vid behandling av diabetes

Glitazon:	3 kr/dag	
Pioglitazon	- Rekommenderad dos 15-30 mg 1x (OBS max effekt först efter 3 veckor) - Ingen doserhöjning vid njursvikt	- HbA1c 10 mmol/mol - Ingen risk för hypoglykémier • Viktuppgång 2 kg - Försämrighet vid hjärtsvikt och njursvikt pga.

		våtskeretention • Ökad risk för osteoporosfrakturer
Insulinfriåttare:	1-4 kr/dag	
Glimepirid	Bäria med 1 rot 1x1	HbA1c 6-10 mmol/mol

	Öka till 2 mg tgl Höga doser ger ökad risk för hypoglykémier Undvik vid hög ålder och eGFR <30 ml/min	Kardiovaskulära säkerhetsstudier saknas Risk för långvariga hypoglykémier hos äldre patienter med svagare lever- och/eller njurfunktion Viktuppgång 2 kg
Regoglid	• Börja med 1 mg till måltid • Kan ökas till 2 mg till måltid, dock ökad risk för hypoglykémier	• HbA_{1c} 6,10 mmol/mol • Kardiovaskulära säkerhetsstudier saknas • Visat hypoglykémisk • Visat viktuppgång • Kan användas vid terminal njursvikt

(max)Doserings vid nedanstående punkter						
Klass	Läkemedel	Filtrationshastighet eGFR (ml/min)				
		<30 CKD IIIa	45-60 CKD IIb	30-45 CKD Ib	15-30 CKD I	CKD IV- 0-15
Biguanid	Metformin	3 g/dag	2 g/dag	0,5-1 g/dag	***	
Glukosid	Glimperid	4 mg x 1	4 mg x 1	4 mg x 1	4 mg x 1	4 mg x 1
Glukosid	Repaglinid	16 mg/dag	16 mg/dag	16 mg/dag	16 mg/dag	16 mg/dag
GLP-1	Januvia	100 mg x 1	100 mg x 1	50 mg x 1	25 mg x 1	25 mg x 1
DPP-4	Trajenta	1 mg x 1	1 mg x 1	1 mg x 1	1 mg x 1	0,5 mg x 1
Diuretika	Osmotisk	1 mg x 1	1 mg x 1	1 mg x 1	1 mg x 1	1 mg x 1
	Ribtesis	14 mg x 1	14 mg x 1	14 mg x 1	14 mg x 1	14 mg x 1
	Acetazolamid	4,5 mg x 1	4,5 mg x 1	4,5 mg x 1	4,5 mg x 1	4,5 mg x 1
	Victoza	1,8 mg x 1	1,8 mg x 1	1,8 mg x 1	1,8 mg x 1	1,8 mg x 1
SLG-2	Forxiga	10 mg x 1	10 mg x 1	10 mg x 1	10 mg x 1	10 mg x 1
	Jardiance	10 mg x 1	10 mg x 1	10 mg x 1	10 mg x 1	10 mg x 1
	Proglizotan	30 mg x 1	30 mg x 1	30 mg x 1	30 mg x 1	30 mg x 1

*** Kan användas vid njursvikt men oömspligt vid vätskeanretention

Insulin

- 1–2 kg viktuppgång vid sänkning av HbA1c 10 mmol/mol
- Risk för hypoglykemier
- 40 E insulin 7–10 kr/dag

Basinsulin i 1-2 dos

Ofta klarar sig patienter med typ 2 med enbart basinsulin. De har en egen kvarstående insulinproduktion som ofta

Preparat och dos	Mål (individuellt)	Dosändring
Insuman Basal:	Dagtid under 10 (8)	Öka var tredje dag
Om höga värden före natten och på morgon Lågg till:	Kvällsvärden under 10 (8) Fastevärden under 10 (6)	Öka var tredje dag
6-8 E till kvällsmålet, om höga värden sen kväll och nästa morgon		

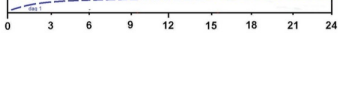
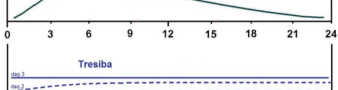
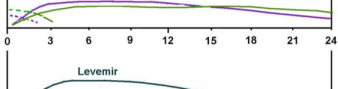
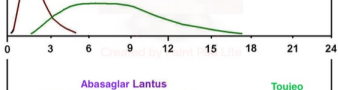
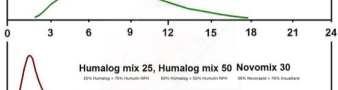
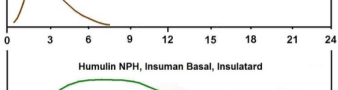
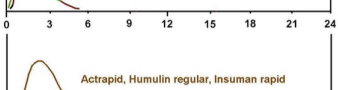
- Öka med 10-20% var 3:e dag.
- Ofta kan insulin doserna sedan sänkas och ibland helt sätts ut.
- Mät blodsocker Före frukost, före middag, före kvällsmat och inför natten.
- Om man tvingats ta NPH-dos 2 ggr per dag kan Abasaglar/Toujeo övervägas som endos på morgonen.

Måltidsinsulin

Vid stigande värden efter måltid. Kan bero på relativ insulinbrist eller att betacellerna har svårt att svara på

Preparat och dos	Mål (individuellt)	Dosändring
Direktverkande 2-4 E till måltid	Stegring efter måltid med högst ca 0-3 mmol/l	Öka var tredje dag vid stegring efter måltid

- Mät blodsocker före och efter varje måltid samt till natten eller kontinuerlig mätning med Freestyle Libre.
- Utvärdera med värdet efter måltiden som helst ska vara samma som innan måltiden.
- Om stegring efter en måltid bör man ta reda på vad patienten ätit (främst avseende kohydratinnehållet)
- Överväg sedan att öka måltidsdosen vid denna måltid.

<https://www.diabeteshandboken.se/inneh%C3%A5ll/typ-2-blodsockerbehandling-28937347>

Huvudbudskap

- ▶ En nyttig kost, normalvikt och fysisk aktivitet utgör grunden för behandlingen
- ▶ Samtliga riskfaktorer ska behandlas tidigt och intensivt. Ju yngre patient desto viktigare att uppnå behandlingsmål.
- ▶ Metformin är förstahandspreparat och sätts in i anslutning till debut
- ▶ SGLT2-hämmare (Forxiga eller Jardiance) bör väljas som tillägg vid hjärt-kärlsjukdom
- ▶ SGLT2-hämmare bör (oavsett blodsockervärden) sättas in vid albuminuri eller eGFR <60 mL/min som njurprotektion
- ▶ GLP1-analoger är effektiva blodsockersänkare och används företrädesvis vid samtidig fetma. Bör övervägas vid hjärt-kärlsjukdom om patienten inte kan använda en SGLT2-hämmare.

Kost och motion eller läkemedel?

Bosse 53 år

Diabetes typ 2 i 12 år.

Snusar

Simplexretinopati + maculaödem.
Neuropati med nedsatt känsel i fötterna
och tidigare sår. Ingen känd hjärt-
kärlsjukdom.

T Metformin	500 mg	2x2
T Simvastatin	20 mg	1 tn
T Enalapril/comp	20/12,5 m	1x1

Bltr

BMI

150/85

30

HbA1c

80 (mP-Glu 12,5)

S-Kol

5,5

TG

3,2

HDL

0,93

LDL

3,2

S-Na

132

S-K

5,4

S-Krea

145

eGFR

45

U-alb/krea

43

Bosse 53 år

TSH ua

Promenader ibland på helgerna med hustrun

FRUKOST	Fika	LUNCH	Fika	MIDDAG	Kväll	NATT
Kaffe juice 2 smörgåsar		Lagad mat Wichyvatten	Kaffebröd ibland	Lagad mat Lättöl	Macka	
10	14	8-10	12	12	14	10

Alkohol: Ibland en whiskey på kvällarna, Vin eller öl på fredag och lördag.
Inte godis men gillar chips och nötter (kan man äta mycket!)

**VAD äter han, dryck (alkohol), stillasittande, tar han sina mediciner ???
VARFÖR?**

HbA1c över 70 mmol/mol

Varför då?

Högt HbA1c beror ofta på något av nedanstående problem

H: Hypoglykemi-rädd:

Dödsångest, rädd vid bilkörning, mår så dåligt efteråt
Arbetsprestation sjunker, ofta sjukskriven

I: Ignorant:

Allt är bra som det är, man äter vad man vill, rör sig som man vill,
kollar sällan blodsocker, tar en standarddos, och mår bra

S: Stressad:

Familjeproblem, arbetsproblem, ekonomi, hinner inte med diabetes

S: Sjuk:

Depression, ångest, sjukhusrädsla, diabeteskomplikationer,
bokstavssyndrom, missbruk, ätstörning

E: Egenvård:

Vet bäst själv, äter specialdiet, mediciner kan vara farliga

N: Neglect:

Vill inte visa för andra, skämmigt, vill inte veta av diabetes

Var befinner du dig i **H I S S E N**?

Prata med diabetesköterskan om vårt utvecklingsprojekt
för att förbättra behandlingen av din diabetes.

Metformin

Upptitreras till 1gx2 eller max tolererbara dos. Kan dosökas till 3 g/dag

Om patientens målvärde ej uppnåts efter 3 månader i fulldos eller vid biverkning/kontraindikation, lägg till eller ersätt med ett eller flera av nedanstående alternativ.

SGLT2-hämmare (Forxiga, Jardiance)	GLP1-analoger (Ozempic)	DPP4-hämmare (sitagliptin)	Glitazoner (Pioglitazone)	Insulinfrisättare (glimepiride)
Bör ges i tillägg till metformin vid förekomst av hjärt-kärlsjukdom eller kronisk njursjukdom.	Bör övervägas vid hjärt-kärlsjukdom om patienten inte kan använda en SGLT2-hämmare	Inga kardiovaskulära fördelar.	Olämplig vid hjärtsvikt pga. risk för vätskeretention	Inga kardiovaskulära fördelar
HbA1c: 4-10 mmol/mol	HbA1c: 8-19 mmol/mol	HbA1c: 5-8 mmol/mol	HbA1c: ca 10 mmol/mol	HbA1c: Ca 10 mmol/mol
Ingen hypoglykemirisk	Ingen hypoglykemirisk	Ingen hypoglykemirisk	Ingen hypoglykemirisk	Viss hypoglykemirisk
Viktnedgång 2-4 kg	Viktnedgång 2-6 kg	Viktneutralt	Viss viktuppgång	Viktuppgång 2 kg
Sämre blodsockersänkande effekt vid eGFR <60	Kan användas vid njursvikt (se FASS)	Kan övervägas till äldre, sköra och vid njursvikt (se FASS)	Kan användas vid njursvikt om ej vätskeretention	Försiktighet till äldre
14.- kr/dag	37.- kr/dag	1-2.- kr/dag	3.- kr/dag	1-4.- kr/dag

Utvärdera och omvärdera efter tre månader. HbA1c-sänkning på 5 mmol/mol bör uppnås för att betrakta ett preparat som effektivt. Gäller ej SGLT2-hämmare som insatts på indikation hjärt-kärlsjukdom eller njursvikt. Samtliga läkemedel kan kombineras förutom DPP4-hämmare och GLP1-analoger som verkar på samma system

Insuman Basal (NPH-insulin)**Insulin lispro Sanofi** (Direktverkande insulin till måltid)

UKPDS – 80

Medeltal 8,5 års uppföljning efter studiens slut

Sammanslagna endpoint		1997	2007
Någon diabetesrelaterad endpoint	RRR:	12%	9%
	P:	0,029	0,040
Mikrovaskulär sjukdom	RRR:	25%	24%
	P:	0,009	0,001
Hjärtinfarkt	RRR:	16%	15%
	P:	0,052	0,014
Död total	RRR:	6%	13%
	P:	0,44	0,007

RRR = Relativ Risk Reduktion, P = Log Rank

Behandla tidigt (metabolt minne?)

UKPDS –80 – tidig metformin

(8,8 år efter studiens slut)

Sammanslagna endpoint		1997	2007
Någon diabetesrelaterad endpoint	RRR:	32%	21%
	P:	0,0023	0,013
Mikrovaskulär sjukdom	RRR:	29%	16%
	P:	0,19	0,31
Hjärtinfarkt	RRR:	39%	33%
	P:	0,010	0,005
Död totalt	RRR:	36%	27%
	P:	0,011	0,002

Börja med metformin

Bosse 53 år

Diabetes typ 2 i 12 år.

Snusar,

Simplexretinopati + maculaödem.
Neuropati med nedsatt känsel i fötterna
och tidigare sår. Ingen känd hjärt-
kärlsjukdom.

T Metformin 500 mg 2x2

T Simvastatin 20 mg 1 tn

T Enalapril/comp 20/12,5 m 1x1

Bltr

BMI

150/85

30

HbA1c

80 (mP-Glu 12,5)

S-Kol

5,5

TG

3,2

HDL

0,93

LDL

3,2

S-Na

132

S-K

5,4

S-Krea

145

eGFR

45

U-alb/krea

43

Ska vi sätta ut metformin/dosminska pga njursvikt ?

Metformin och njursvikt

- Metformin blockerar återbildande av laktat (mjöksyra) i levern
- Vid metforminintox kan vi drabbas av livshotande laktat-acidos
- Metforminintox inträffar vid AKUT njursvikt

- Halveringstid 14 timmar. Linjärt clearance = 2 dos
- eGFR 45 mL/min = 1g
- eGFR 30 ml/min = 500 mg
- eGFR < 30 ml/min sätt ut

PAUSA VID SAMTIDIG ANNAN AKUT SJUKDOM !!!

Metformin - slutsats

- Fortfarande förstahandspreparat
- Sätt in tidigt (i anslutning till debut)
- Pausa metformin, ACE/ARB och SGLT-2-hämmare vid akut sjukdom
- Sätt inte ut förrän eGFR är under 30 ???

Forxiga, Jardiance

Metformin

Upptitreras till 1gx2 eller max tolererbara dos. Kan dosökas till 3 g/dag

Om patientens målvärde ej uppnåtts efter 3 månader i fulldos eller vid biverkning/kontraindikation, lägg till eller ersätt med ett eller flera av nedanstående alternativ.

SGLT2-hämmare (Forxiga, Jardiance)	GLP1-analoger (Ozempic)	DPP4-hämmare (sitagliptin)	Glitazoner (Pioglitazone)	Insulinfrisättare (glimepiride)
Bör ges i tillägg till metformin vid förekomst av hjärt-kärlsjukdom eller kronisk njursjukdom.	Bör övervägas vid hjärt-kärlsjukdom om patienten inte kan använda en SGLT2-hämmare	Inga kardiiovaskulära fördelar.	Olämplig vid hjärtsvikt pga. risk för vätskeretention	Inga kardiiovaskulära fördelar
HbA1c: 4-10 mmol/mol	HbA1c: 8-19 mmol/mol	HbA1c: 5-8 mmol/mol	HbA1c: ca 10 mmol/mol	HbA1c: Ca 10 mmol/mol
Ingen hypoglykemirisk	Ingen hypoglykemirisk	Ingen hypoglykemirisk	Ingen hypoglykemirisk	Viss hypoglykemirisk
Viktnedgång 2-4 kg	Viktnedgång 2-6 kg	Viktneutralt	Viss viktuppgång	Viktuppgång 2 kg
Sämlre blodsockersänkande effekt vid eGFR <60	Kan användas vid njursvikt (se FASS)	Kan övervägas till äldre, sköra och vid njursvikt (se FASS)	Kan användas vid njursvikt om ej vätskeretention	Försiktighet till äldre
14.- kr/dag	37.- kr/dag	1-2.- kr/dag	3.- kr/dag	1-4.- kr/dag

Utvärdera och omvärdera efter tre månader. HbA1c-sänkning på 5 mmol/mol bör uppnås för att betrakta ett preparat som effektivt. Gäller ej SGLT2-hämmare som insatts på indikation hjärt-kärlsjukdom eller njursvikt. Samtliga läkemedel kan kombineras förutom DPP4-hämmare och GLP1-analoger som verkar på samma system

www.vgregion.se

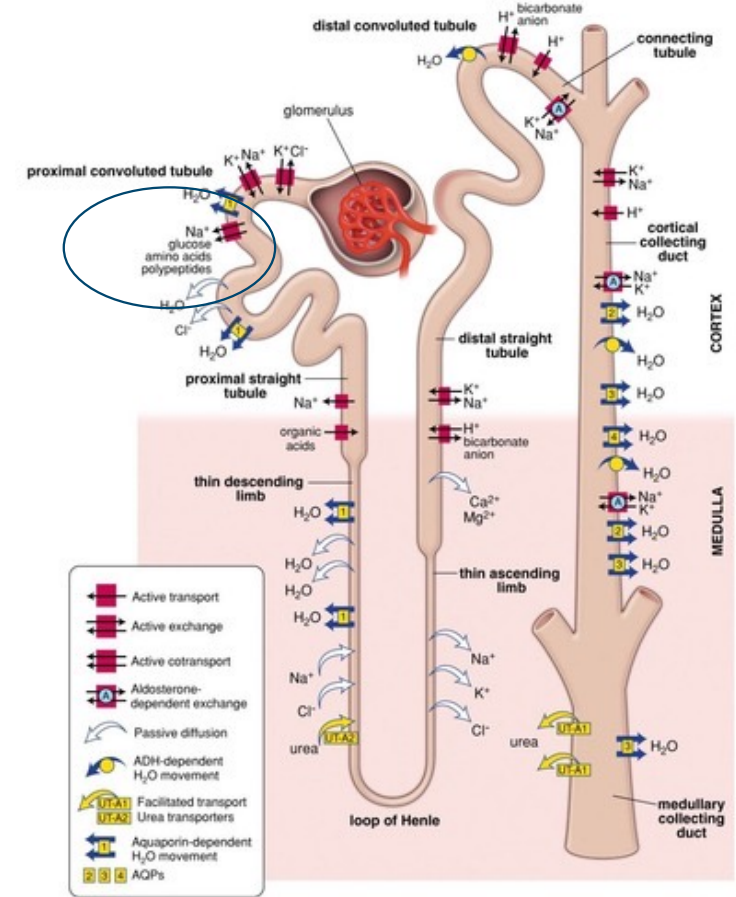
Insuman Basal (NPH-insulin)
Insulin lispro Sanofi (Direktverkande insulin till måltid)

SGLT2-hämmare

Forxiga, Jardiance (Synjardy)

(Invokana, Steglatro)

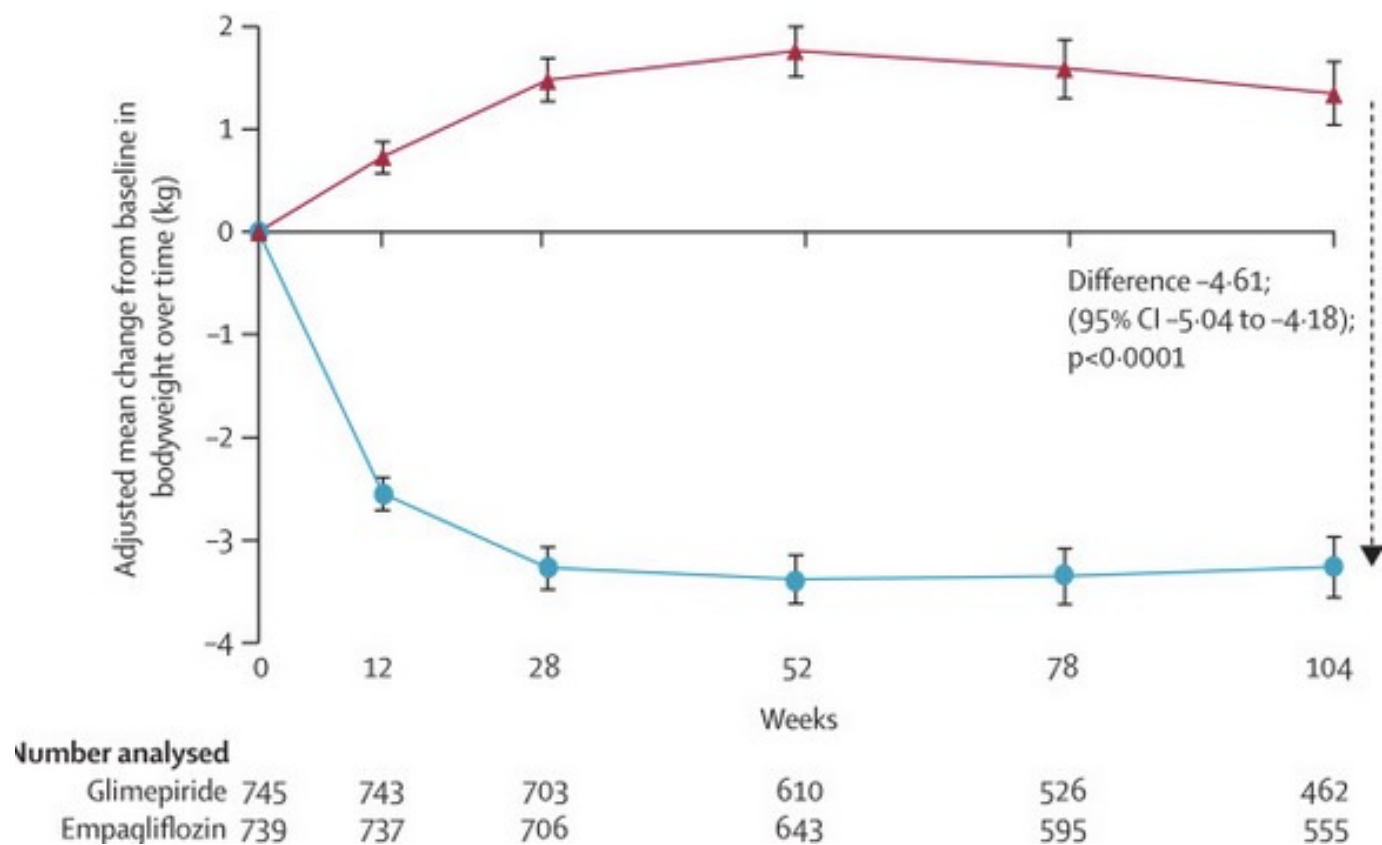
- Man kissar ut 50 – 80 g socker per dag
- Viktnedgång 2-3 kg
- HbA1c 4-10 mmol/mol (**eGFR > 45**)
- Viss diuretisk effekt
- Svampinfektioner i underlivet
- Urinvägsinfektioner (Fourniers gangrän?)
- "Normoglykem ketoacidosis"?
- 14 - 16.- kr/dag (8.- kr?)

Viktminskning av SGLT2

HbA1c-sänkning på 10 mmol/mol leder till en viktuppgång på 2 kg

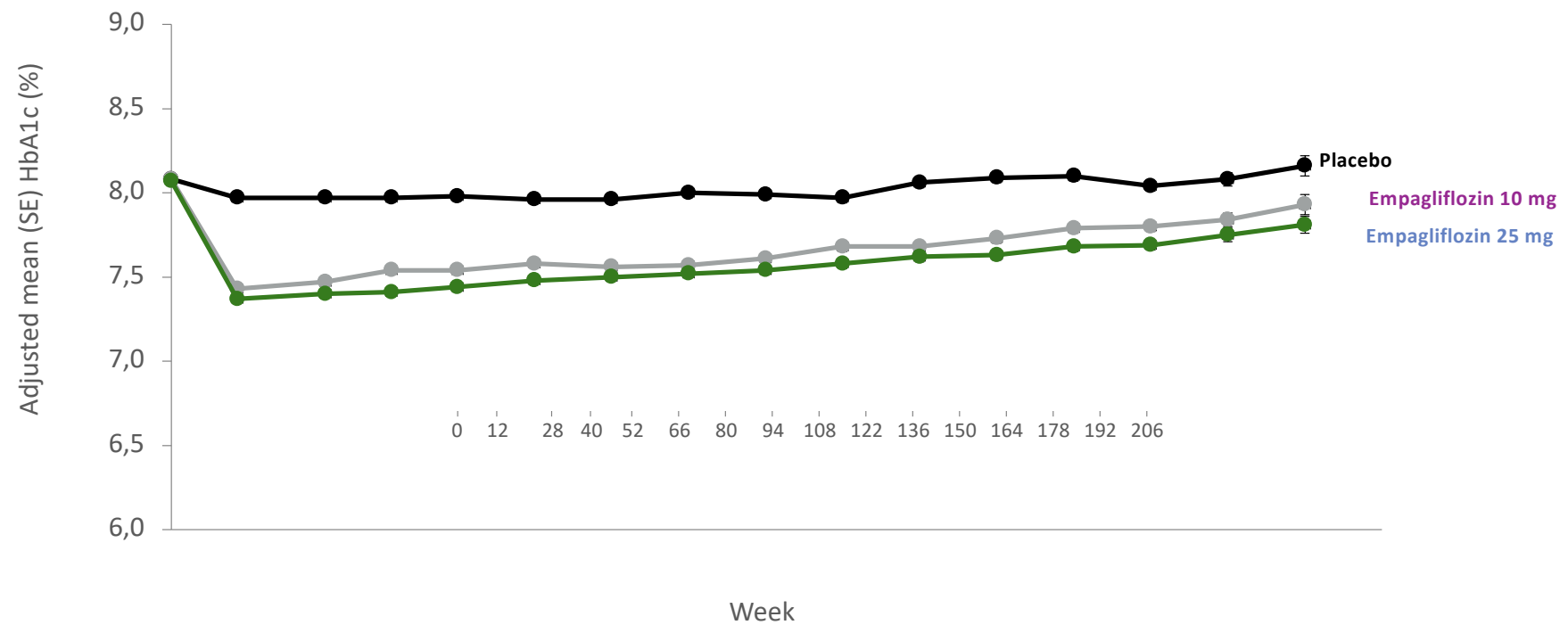

EMPA-REG
OUTCOME®

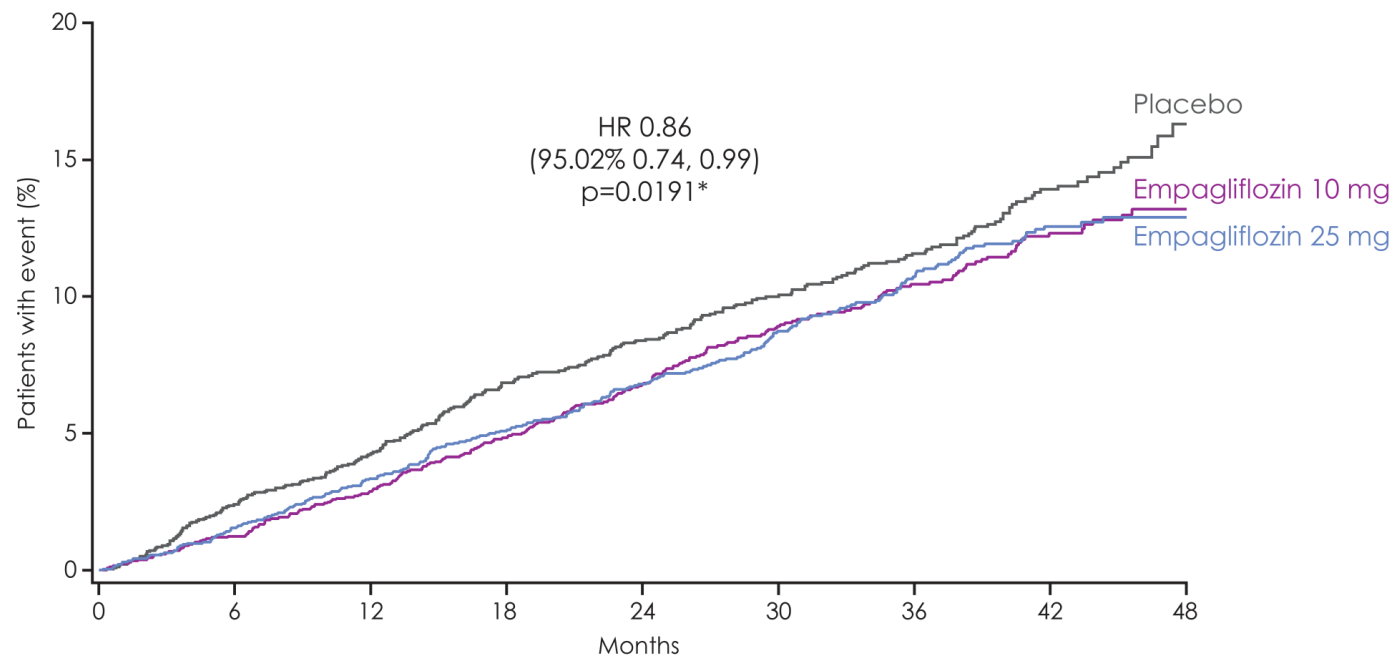
Bernard Zinman et al. Empagliflozin, Cardiovascular Outcomes, and Mortality in Type 2 Diabetes (**EMPA-Reg**).
N Engl J Med 2015;373:2117–2128.

HbA1c

3-point MACE

Stroke, Hjärtinfarkt eller kardiovask död

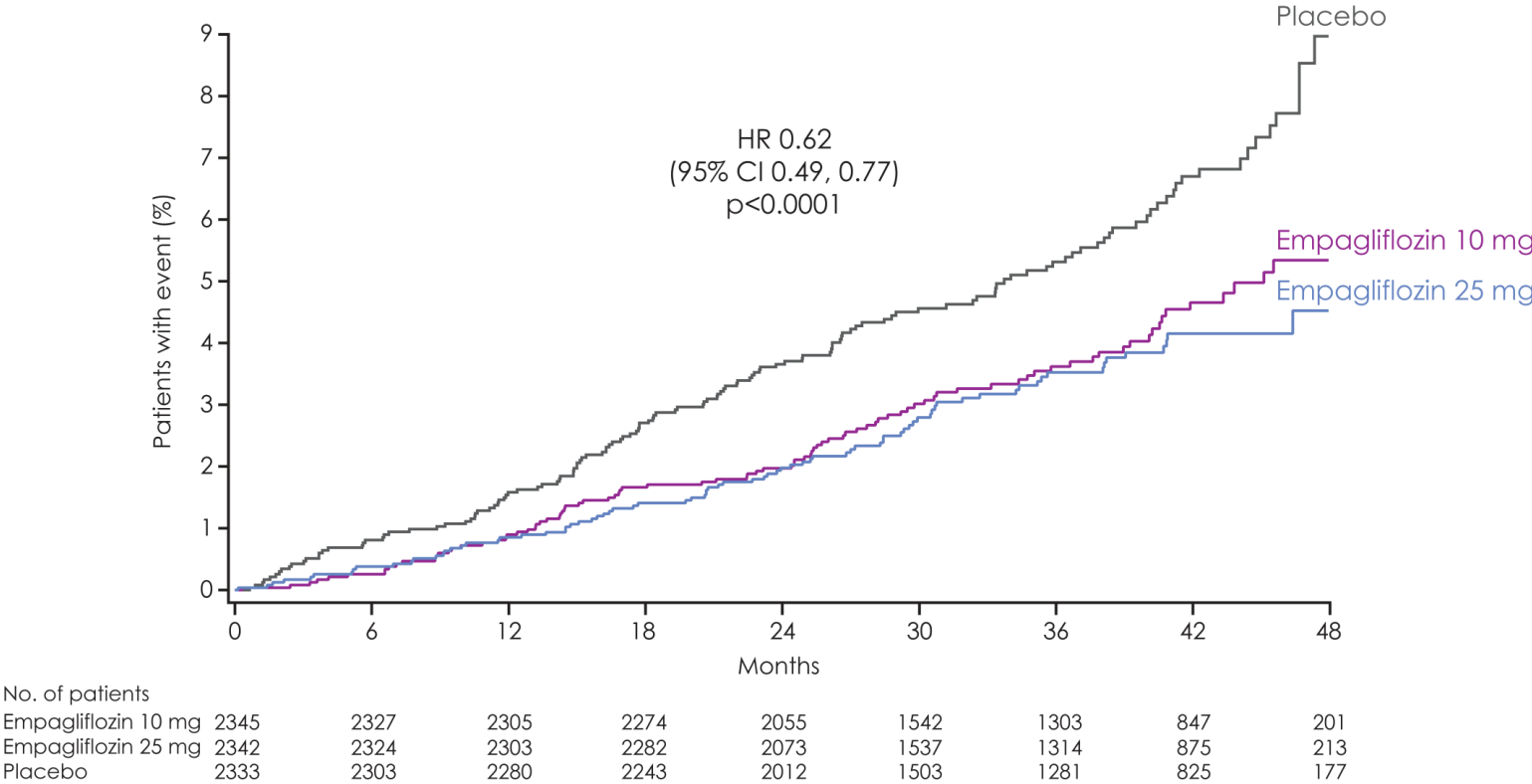

No. of patients									
Empagliflozin 10 mg	2345	2292	2233	2167	1918	1415	1177	753	178
Empagliflozin 25 mg	2342	2288	2222	2161	1933	1406	1182	781	192
Placebo	2333	2256	2194	2112	1875	1380	1161	741	166

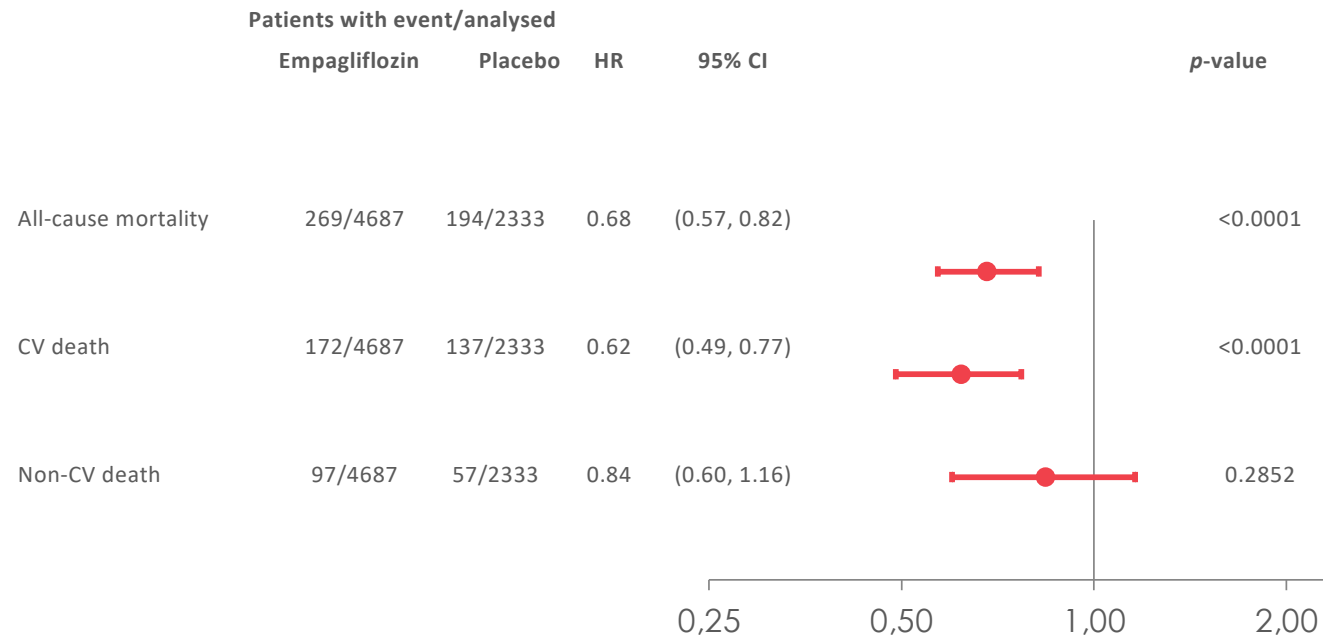
Kardiovaskulär död

Cumulative incidence function. HR, hazard ratio

Totalmortaliet

AR 3,6% = NNT 38 (3 år)

NNT 38 på 3 år = 580 000.- kr för att förhindra ett dödsfall

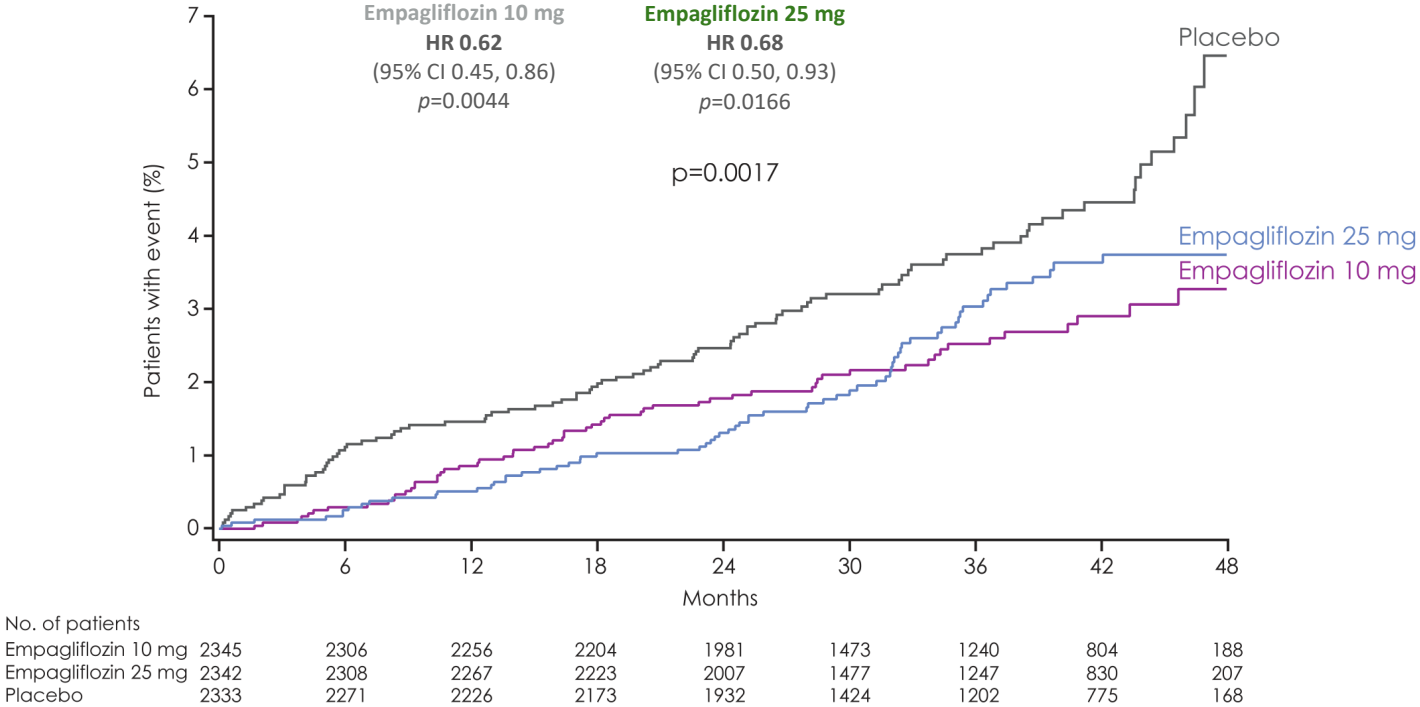

Indikationer för SGLT-2 vid diabetes

1. Blodsockerbehandling med eGFR över 45-60
  - Vid etablerad hjärt- kärlsjukdom: Ischemisk hjärtsjukdom, ischemisk stroke, perifer ischemi, hjärtsvikt.

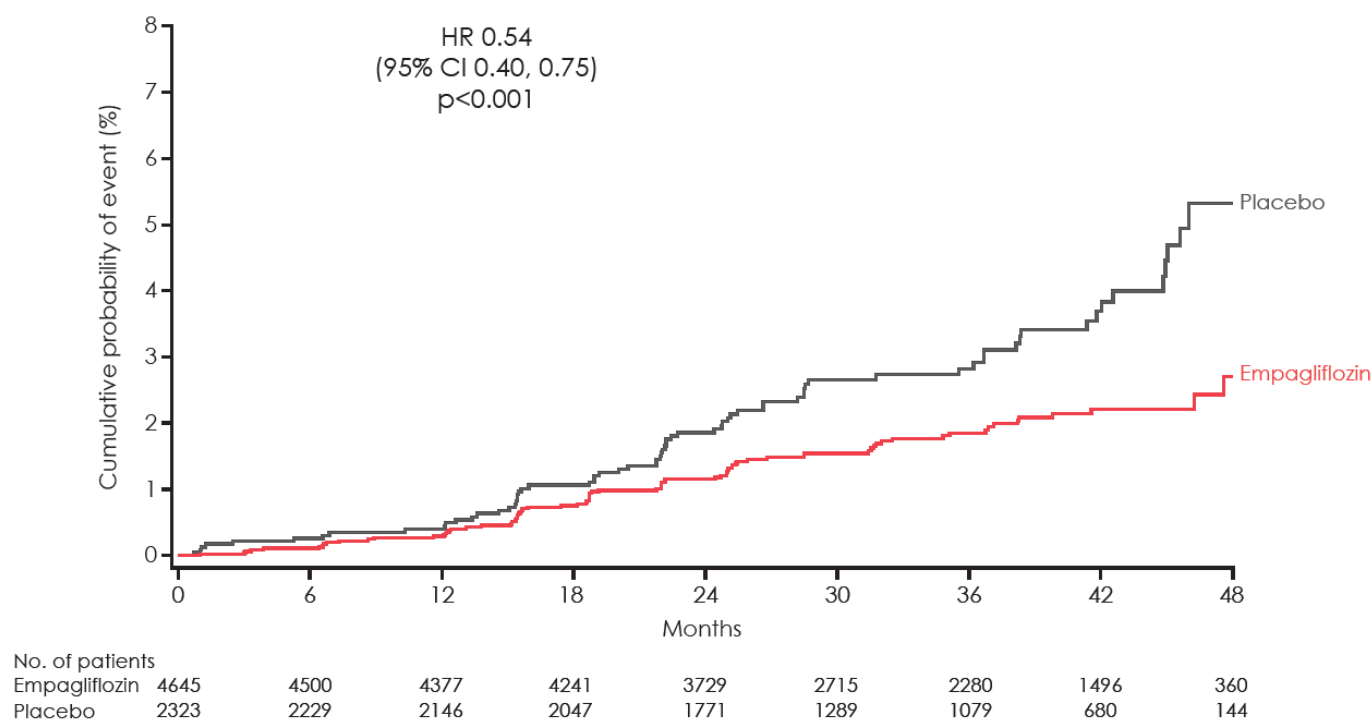

Inläggning på sjukhus för hjärtsvikt

Cumulative incidence function. HR, hazard ratio

Dubblering av S-Kreatinin, Dialys eller Njurdöd

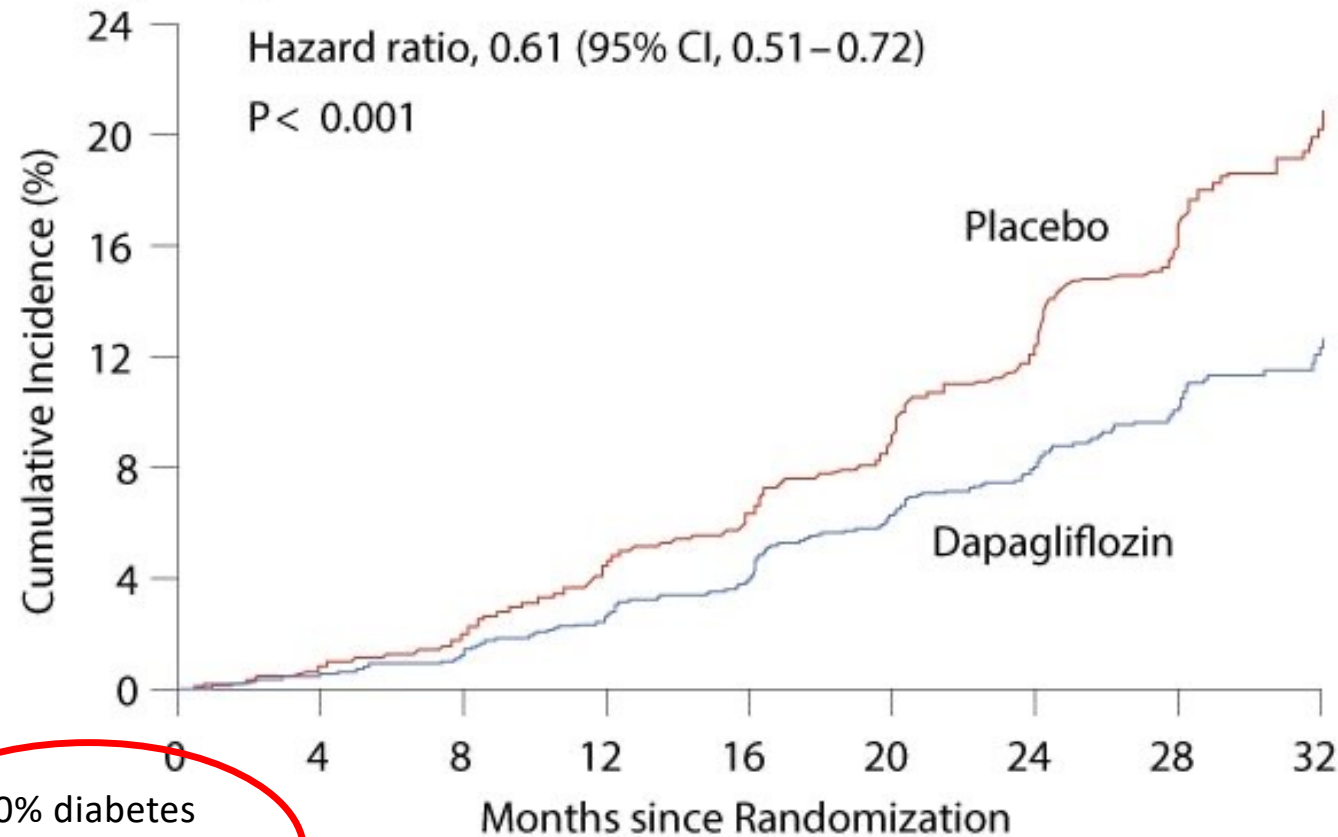
Kaplan-Meier estimates in patients treated with ≥ 1 dose of study drug. Hazard ratios are based on Cox regression analyses.
Post-hoc analyses.

Studier på SGLT-2-hämmare med och utan diabetes !!!

- Hiddo J.L. et al. Dapagliflozin in Patients with Chronic Kidney Disease (**DAPA-CKD**). N Engl J Med 2020; 383:1436-1446.
- Canagliflozin and Cardiovascular and Renal Events in Type 2 Diabetes (**CANVAS**). N Engl J Med 2017; 377:644-657
- V. Perkovic et al. Canagliflozin and Renal Outcomes in Type 2 Diabetes and Nephropathy (**CREDENCE**). N Engl J Med 2019; 380:2295-2306
- J.J.V. McMurray et al. Dapagliflozin in Patients with Heart Failure and Reduced Ejection Fraction (**DAPA HF**). N Engl J Med 2019; 381:1995-2008
- M. Packer et al. and Renal Outcomes with Empagliflozin in Heart Failure (**EMPEROR**). N Engl J Med 2020; 383:1413-1424
- M. Packer et al. Empagliflozin in Heart Failure with a Preserved Ejection Fraction (**EMPEROR PRESERVED**). Empagliflozin in Heart Failure with a Preserved Ejection Fraction N Engl J Med 27 aug 2021.
- Scot D Solom et al Dapagliglozine in Heart Failure with Mildly Reduce or Preserved EF. (**DELIVER**). N Engl J Med 22 sept 2022. 387 1089-98

DAPA-CKD (Forxiga vs "placebo")

Primary Composite Outcome **Dubblering av Krea, terminal njursvikt, död av njursjd**

NNT 19

NNT 19 på 2,5 år
= 250 000.- kr
(dubblering av S-
Krea, dialys eller
njurdöd)

60% diabetes
U-Alb/Krea 20-500
eGFR >25

Indikationer för SGLT-2 vid diabetes

1. Blodsockerbehandling med eGFR över 45-60
  - Vid etablerad hjärt- kärlsjukdom: Ischemisk hjärtsjukdom, ischemisk stroke, perifer ischemi, hjärtsvikt.
2. Vid njursvikt (oavsett diabetes!!!)
  - U-Alb/Krea > 3 och/eller
  - eGFR 25-60 ml/min

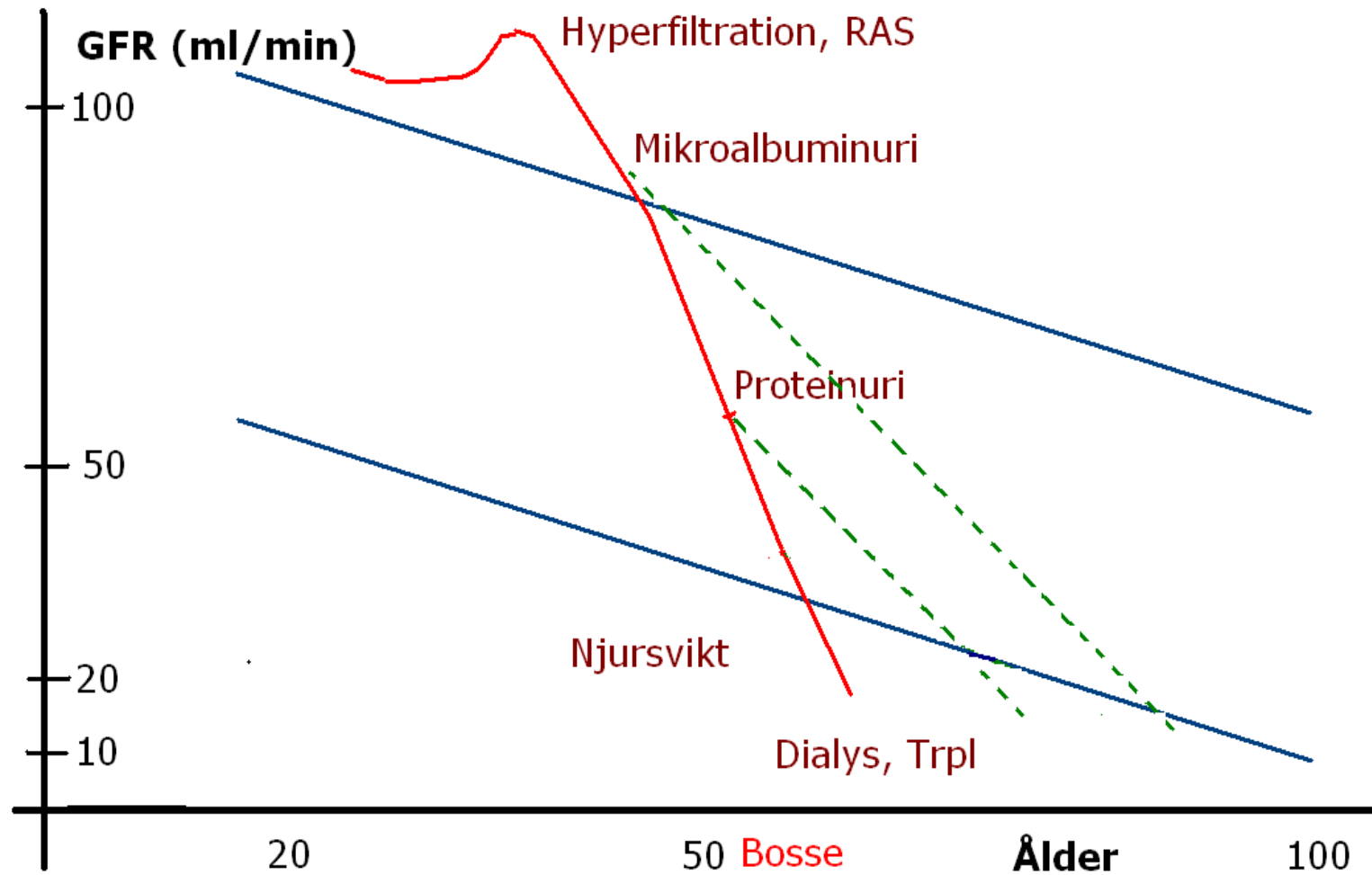

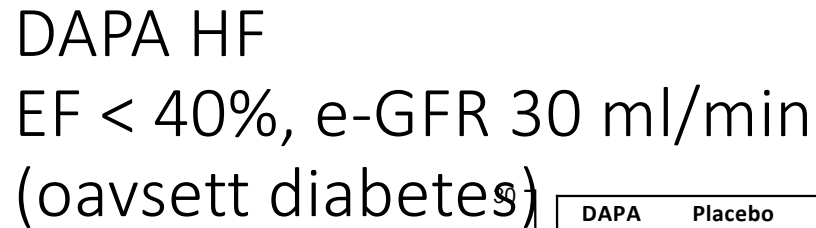

finerenon-Kerendia

- Icke steroid hämmare av mineralkortikoidreceptor (jfr Spironolakton)
- Indikation: albuminuri och/eller CKD 3-4 (samma som SGLT-2) vid typ 2
- Effekt: NNT 29 (SGLT 19). Kostnad 20.-/dag (SGLT 14.- kr/dag)
- Kostnad: 550 000.- kr på 2,6 år (SGLT2 250 000.- kr på 2,5 år) för en händelse.
- Kostnadseffektivt vid albuminuri/CKD 3-4, typ 2 som inte kan ta SGLT-2
- KOMBINATION SGLT-2 ???
- Studier pågår på hjärtsvikt (ersätta spiro/eplerenon
- Studier på TYP 1 !!!

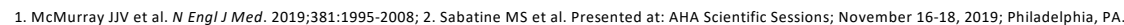
Tidig Intervention !!!

NNT=21

NNT 21 på 3 mån
= 30 000.- kr
(sjukhusinläggning)

Vägledning vid behandling av kronisk hjärtsvikt (HFrEF)

Diuretika vid ödem/stas	Ischemisk hjärt-sjukdom	Uttalad stas	Nedsatt njur-funktion	Hypo-tension	Hyper-tension	Flimmer (normo-frekvent)	Hög frekvens (oavsett rytm)	Intravenöst järn (vid järnbrist)	Hälsosamma levnadsvanor
	Börja med:								
	BB + SGLT2h	SGLT2h + ACEh*	SGLT2h + BB	SGLT2h	ACEh* + BB	SGLT2h + ACEh*	BB + SGLT2h		
	Därefter snarast tillägg av:								
	ACEh* + MRA	BB + MRA	ACEh*	BB + ACEh* + MRA	SGLT2h + MRA	BB + MRA	ACEh* + MRA		
	Vid fortsatt symtomatisk hjärtsvikt:								
	ACEh/ARB bytes till ARNI								
	Övriga åtgärder att överväga vid fortsatt symtomatisk hjärtsvikt:								
	CRT-P/CRT-D (Vid breda QRS); ICD								
	Ivabradin (vid hög frekvens i SR); Digoxin (särskilt vid snabbt flimmer); Nitrat; m.m.								
Klaffintervention; flimmerablation; revaskulering; hjärttransplantation; hjärtpump									

Indikationer för SGLT-2 vid diabetes

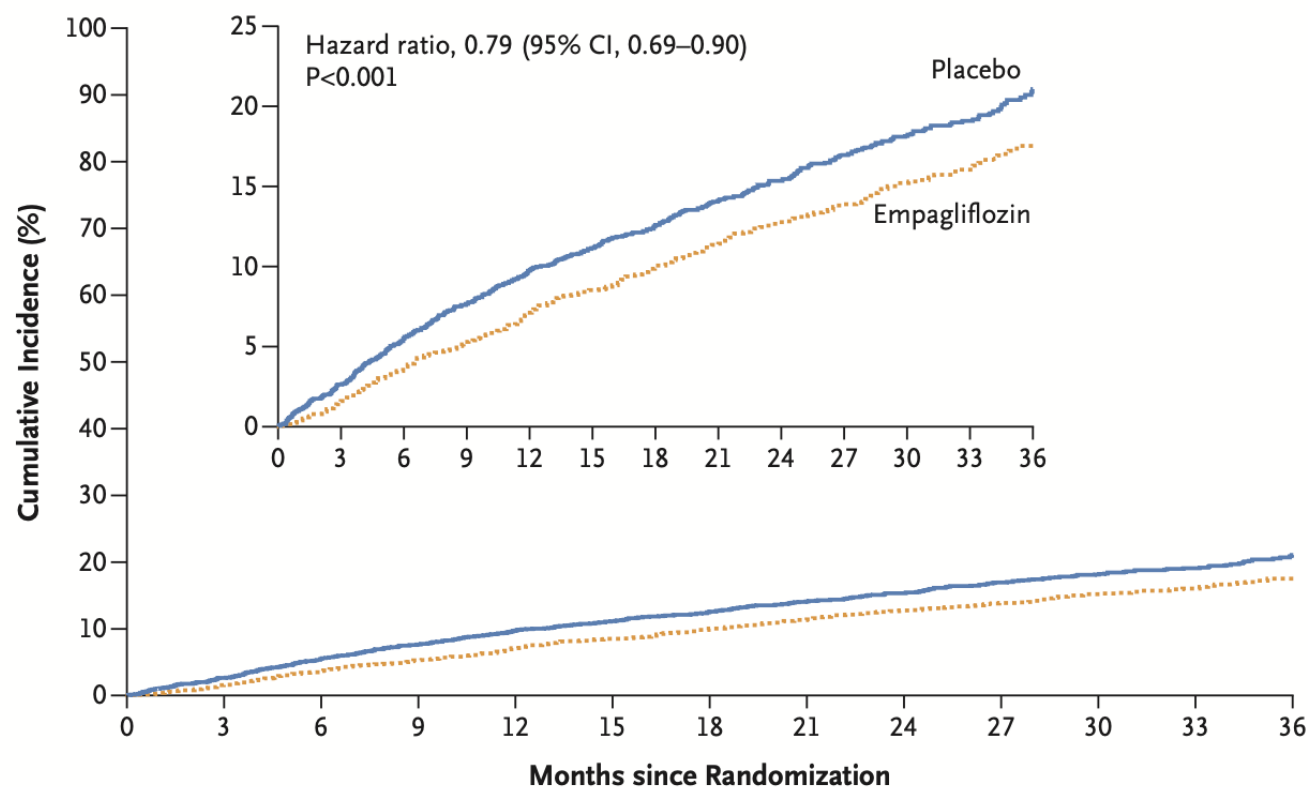
1. Blodsockerbehandling med eGFR över 45-60
  - Vid etablerad hjärt- kärlsjukdom: Ischemisk hjärtsjukdom, ischemisk stroke, perifer ischemi, hjärtsvikt.
2. Vid njursvikt (oavsett diabetes!!!)
  - U-Alb/Krea > 3 och/eller
  - eGFR 25-60 ml/min
3. Hjärtsvikt (oavsett diabetes)

Emperor Preserved

2021-08-30

- 5988 pat i 26 mån
- Hälften diabetes
- NYHA klass II–IV och EF > 40%
- Jardiance 10 mg mot "placebo"
- Primär endpoint: Kardiovaskulär död eller sjukhusinläggning för hjärtsvikt.

No. at Risk

Placebo	2991	2888	2786	2706	2627	2424	2066	1821	1534	1278	961	681	400
Empagliflozin	2997	2928	2843	2780	2708	2491	2134	1858	1578	1332	1005	709	402

Figure 1. Primary Outcome, a Composite of Cardiovascular Death or Hospitalization for Heart Failure.

The estimated cumulative incidence of the primary outcome in the two groups is shown. The inset shows the same data on an expanded y axis.

Resultat

- RR 21% (26 mån)
- AR 1,8%
- NNT 56 st på 26 mån

- Svår diagnostik på ofta multisjuka ?
- Klinisk signifikans?

Indikationer för SGLT-2 vid diabetes

1. Blodsockerbehandling med eGFR över 45-60
  - Vid etablerad hjärt- kärlsjukdom: Ischemisk hjärtsjukdom, ischemisk stroke, perifer ischemi, hjärtsvikt.
2. Vid njursvikt (oavsett diabetes!!!)
  - U-Alb/Krea > 3 och/eller
  - eGFR 25-60 ml/min
3. Hjärtsvikt HFrEF = $EF < 40\%$ (oavsett diabetes)
4. Hjärtsvikt HFpEF ?

Kostnad SGLT-2-hämmare

- Ca 30% av våra patienter har en etablerad hjärt kärlsjukdom. Om alla dessa får en SGLT-2-hämmare innebär det en kostnad för
  - Hela VGR: ca 110 miljoner per år.
  - 30% av 300 pat = 100 pat = 5000.- kr per år/pat = 500 000.- kr/år
  - Om indikationen hjärtsvikt ???

SGLT-2 hälsoekonomi ???

- Forxiga (DAPA-HF) NNT 23 på 3 mån = 30 000.- kr (sjukhusinläggning)
- Forxiga (DAPA-CKD) NNT 19 på 2,5 år = 250 000.- kr (dubblering av Krea, Dialys eller njurdöd)

Bosse 53 år

Diabetes typ 2 i 12 år.

Snusar

Simplexretinopati + maculaödem.
Neuropati med nedsatt känsel i fötterna
och tidigare sår. Ingen känd hjärt-
kärlsjukdom.

T Metformin	500 mg	2x2
T Simvastatin	20 mg	1
tn		
T Enalapril/comp	20/12,5 m	1x1

Bltr

BMI

150/85

30

HbA1c

80 (mP-Glu 12,5)

S-Kol

5,5

TG

3,2

HDL

0,93

LDL

3,2

S-Na

132

S-K

5,4

S-Krea

145

eGFR

45

U-alb/krea

43

Ska Bosse behandlas med SGLT-2-hämmare ?
Varför? Vad kan vi förvänta oss för effekt?

Tomas 73 år

- Akutbesök på VCT
- Sedan 3 dagar tilltagande illamående, extrem trötthet
- Diabetes 10 år.
- Januvia, Jardiance och Repaglinide
- P-Glukos 11
- Kardiopulmonellt ua, ingen feber.
- ???

Tomas 73 år

- Undersöks av ST-läkare som remitterar till akuten under frågeställningen "normoglykem ketoacidosis"
- Hb 145
- CRP 3
- Krea 67
- P-glukos 11
- pH 7,25
- BE -11
- Laktat 1,7
- Ketoner 3 mmol/l

Tomas 73 år

- 2 liter Ringeracetat

- 6 E Lispro sc

- Nästa morgon mår han fint och går hem utan Jardiance.

- Har kvar Januvia 100 mg och Repaglinide 0,5 mg 1x3

- Ska äta minst 60-80 g kolhydrat per dag

Tomas 73 år

Bedöms som en kombination av:

- Strikt LCHF efter julhelgens utsvävningar (kolhydratsvält)
- Jardiance (kissar ut de sista kolhydraterna)
- Insulinbrist ? (10 års diabetes)
- C-peptid 0,8
- Bra kontroll nu med Metformin plus GLP-1

Några fler fall från Alingsås

- 35 åring. HbA1c 90, LCHF, 30 kg viktning + Jardiance
- 70-åring. Sepsis från bukväggsabscess. Lades in på kirurgen Sglt-2-hämmare pausades inte
- 75-årig dam. Insulinbeh typ 2. Kräkningar och huvudvärk. Slutade äta och ta läkemedel. Ketoacidosis efter 2 dagar. Varicellameningit.
- 75 årig man med normal njurfunktion Metformin och SGLT-2-hämmare. Influensa, pneumoni, prerenal njursvikt.

Hur vanligt är Normoglykem ketoacidosis ? 1/2000-4000 pat/år

Studie	Aktiv beh	Kontroll
EMPA-Reg	0,1% (4)	< 0,1% (1)
Canvas p=0,14	0,06% / år	0,03% / år
Declare p=0,02	0,3%	0,1%
Registerstudie	0,12% / år	0,06% / år

Hur undvika risker med SGLT-2

Orsaker till ketonbildning

- Kolhydratsvält
  - LCHF
  - Malnutrition
  - Höga symtomgivande blodsocker med signifikant glukosuri
- Insulinbrist (typ 1? Pankreasvikt)
- Akut stress (glukagon, adrenalinpåslag)

Hur undvika risker med SGLT-2

Normoglykem KETOACIDOS!

- Undvik att inleda behandling vid höga symtomgivande blodsocker (kolhydratsvält och kanske typ 1).
- Säkra att patienten får i sig tillräcklig mängd med kolhydrat. Bör ej kombineras med strikt LCHF (Low Carb High Fat Diet).
- Bör sättas ut tillfälligt i samband med akut sjukdom.
- Ej vid graviditet!
- Äldre ???

Ozempic
Victoza
Trulicity
(Rybelsus?)

Metformin
Upptitreras till 1gx2 eller max tolererbara dos. Kan dosökas till 3 g/dag

Om patientens målvärde ej uppnåts efter 3 månader i fulldos eller vid biverkning/kontraindikation, lägg till eller ersätt med ett eller flera av nedanstående alternativ.

SGLT2-hämmare (Forxiga, Jardiance)	GLP1-analoger (Ozempic)	DPP4-hämmare (sitagliptin)	Glitazoner (Pioglitazone)	Insulinfrisättare (glimepiride)
Bör ges i tillägg till metformin vid förekomst av hjärt-kärlsjukdom eller kronisk njursjukdom.	Bör övervägas vid hjärt-kärlsjukdom om patienten inte kan använda en SGLT2-hämmare	Inga kardiovaskulära fördelar.	Olämplig vid hjärtsvikt pga. risk för vätskeretention	Inga kardiovaskulära fördelar
HbA1c: 4-10 mmol/mol	HbA1c: 8-19 mmol/mol	HbA1c: 5-8 mmol/mol	HbA1c: ca 10 mmol/mol	HbA1c: Ca 10 mmol/mol
Ingen hypoglykemirisk	Ingen hypoglykemirisk	Ingen hypoglykemirisk	Ingen hypoglykemirisk	Viss hypoglykemirisk
Viktnedgång 2-4 kg	Viktnedgång 2-6 kg	Viktneutralt	Viss viktuppgång	Viktuppgång 2 kg
Sämre blodsockersänkande effekt vid eGFR <60	Kan användas vid njursvikt (se FASS)	Kan övervägas till äldre, sköra och vid njursvikt (se FASS)	Kan användas vid njursvikt om ej vätskeretention	Försiktighet till äldre
14.- kr/dag	37.- kr/dag	1-2.- kr/dag	3.- kr/dag	1-4.- kr/dag

Utvärdera och omvärdera efter tre månader. HbA1c-sänkning på 5 mmol/mol bör uppnås för att betrakta ett preparat som effektivt. Gäller ej SGLT2-hämmare som insatts på indikation hjärt-kärlsjukdom eller njursvikt. Samtliga läkemedel kan kombineras förutom DPP4-hämmare och GLP1-analoger som verkar på samma system

www.vgregion.se/lakemedel/diabetes

Insuman Basal (NPH-insulin)
Insulin lispro Sanofi (Direktverkande insulin till måltid)

GLP-1 och GIP (m fl "inkretiner")

- "Inkretiner" är kroppsegna hormon (peptider)
- Stimulerar insulinfrisättning vid matintag
- Hämmar glukagonfrisättning
- Viktregulation
- Förlångsammare magsäckstömning
- Påverkar CNS (mättnadskänsla)
- Mycket kort halveringstid (1-2 min)
- Bryts ner av enzymet DPP4

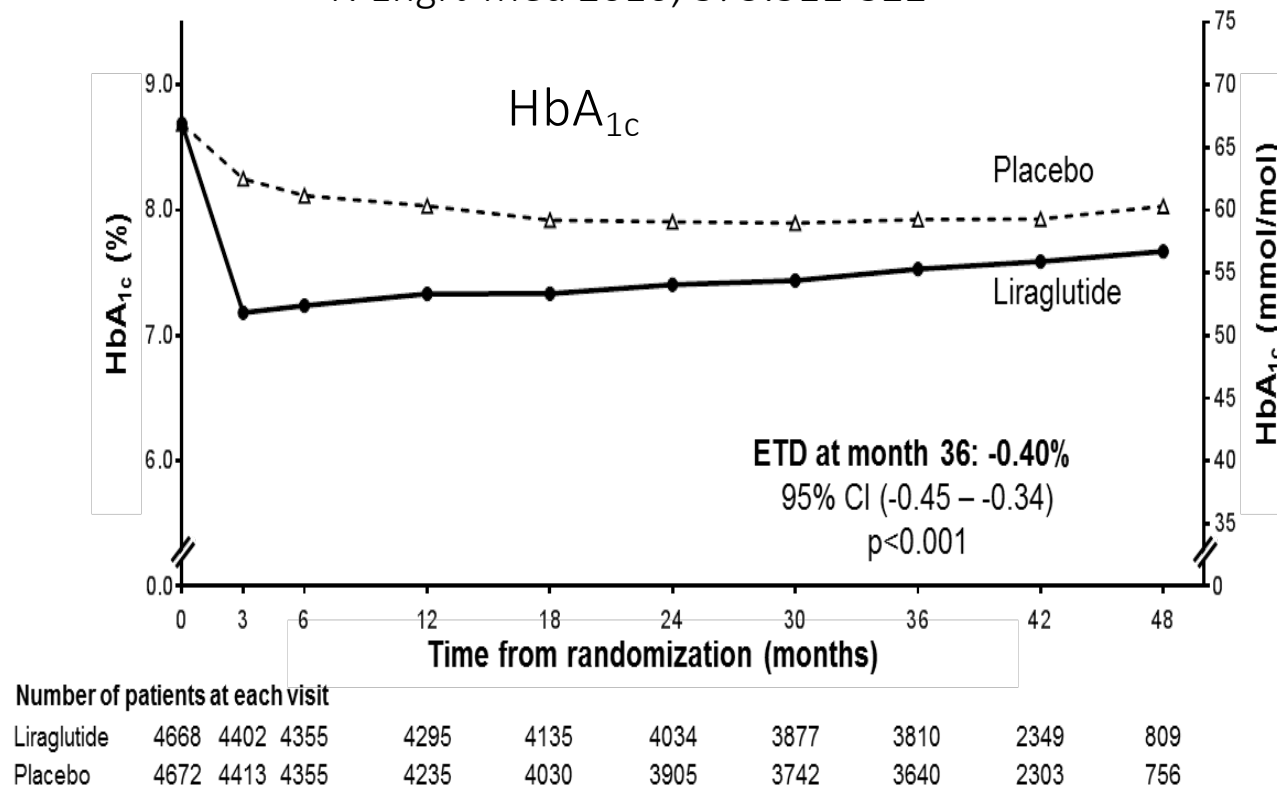
Syntetiska GLP1-analoger med längre halveringstid

- HbA1c 8-19 mmol/mol
- Viktminskning 2-6 kg
- Illamående
- Indikation typ 2 i tillägg till tabletter eller insulin
- Inga känningar.

Liraglutide (Victoza) and Cardiovascular Outcomes in Type 2 Diabetes

N Engl J Med 2016; 375:311-322

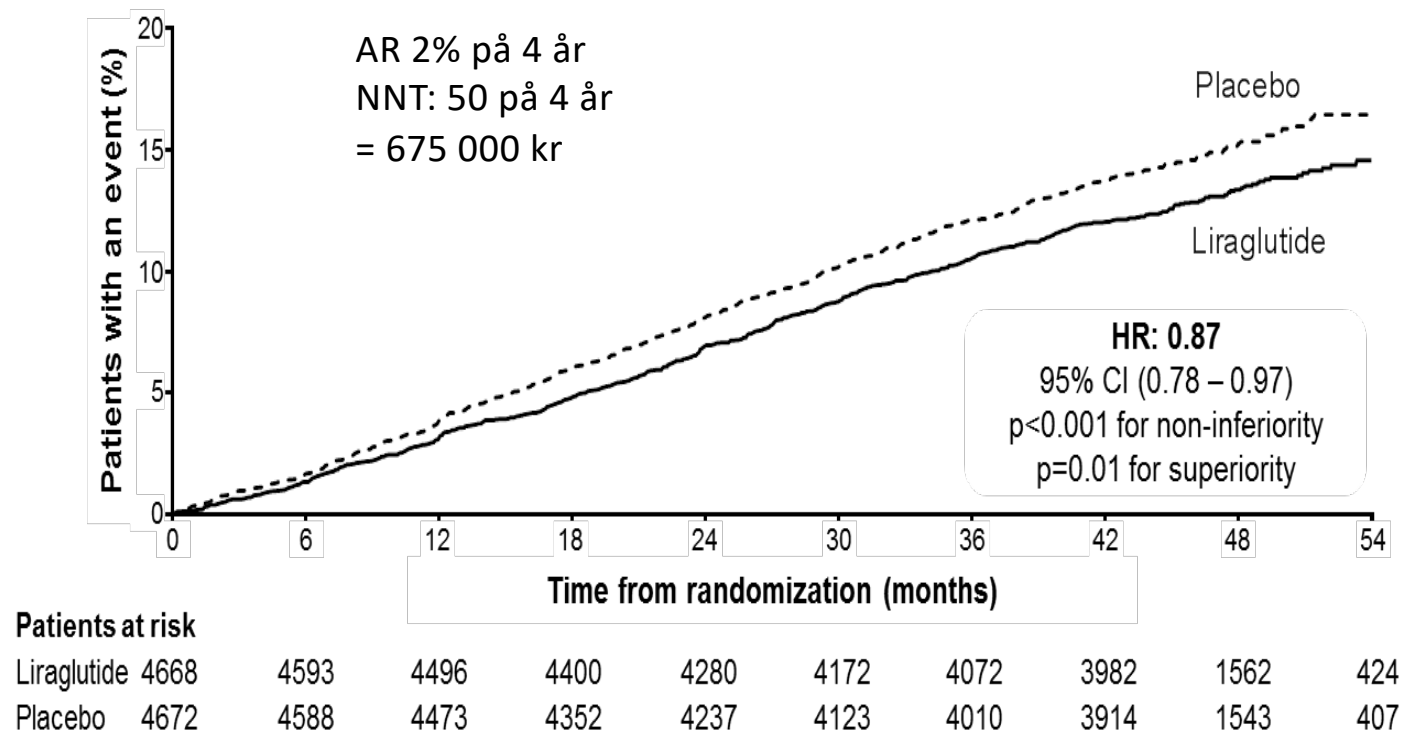
Data are estimated mean values from randomization to month 48.
CI: confidence interval; ETD: estimated treatment difference; HbA_{1c}: glycated hemoglobin.

Primary outcome

CV death, non-fatal myocardial infarction, or non-fatal stroke

The primary composite outcome in the time-to-event analysis was the first occurrence of death from cardiovascular causes, non-fatal myocardial infarction, or non-fatal stroke. The cumulative incidences were estimated with the use of the Kaplan–Meier method, and the hazard ratios with the use of the Cox proportional-hazard regression model. The data analyses are truncated at 54 months, because less than 10% of the patients had an observation time beyond 54 months. CI: confidence interval; CV: cardiovascular; HR: hazard ratio.

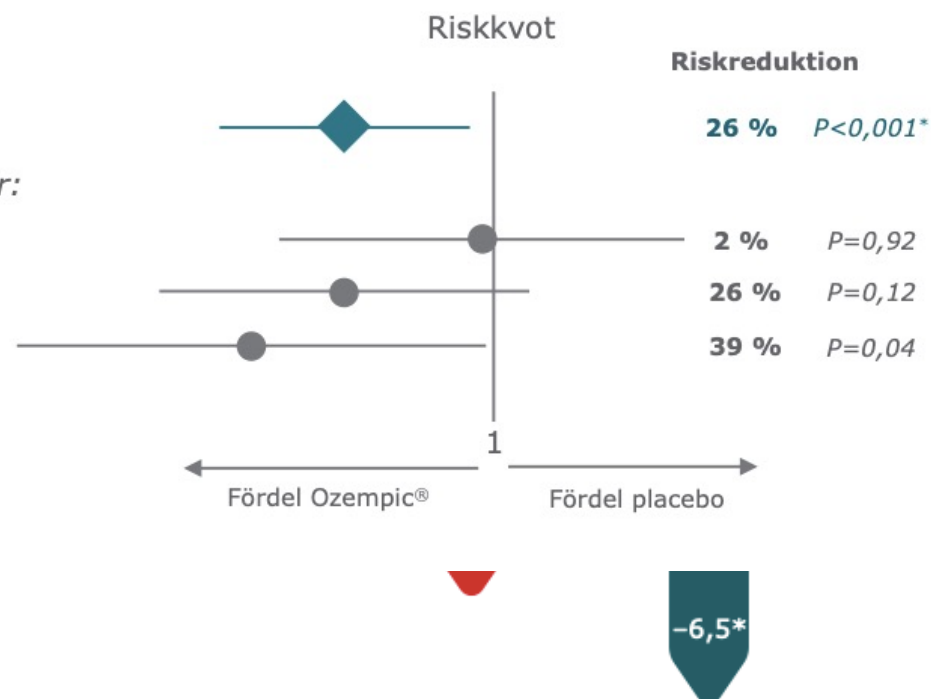

SUSTAIN 6 (Ozempic 0,5-1,0 mg)

Primärt resultatmått

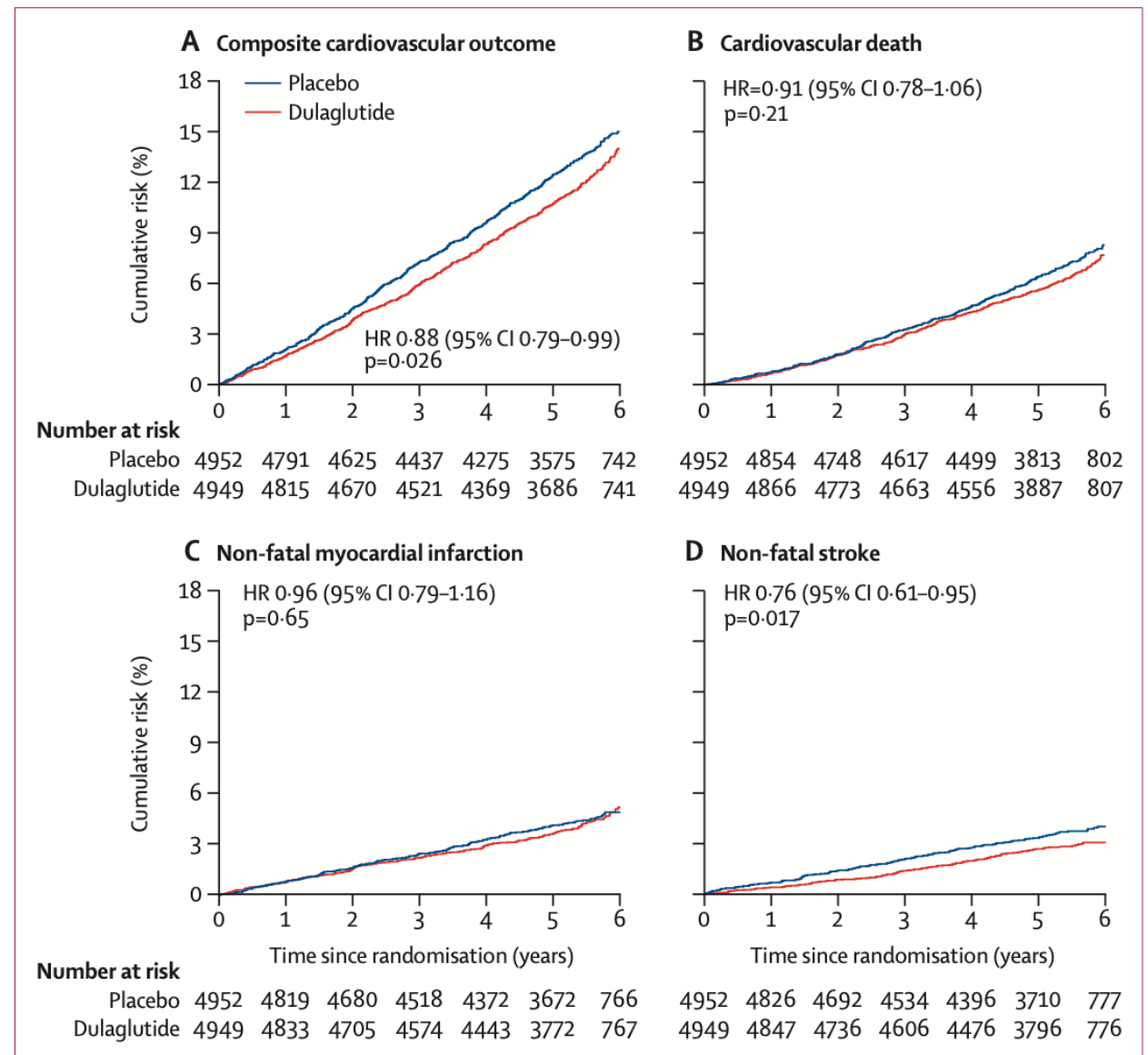
Det primära resultatmåttets komponenter:

- Kardiovaskulär död
- Icke-dödlig hjärtinfarkt
- Icke-dödlig stroke

Rewind Trulicity

- 5 år
- 10 000 patienter
- Endast 1/3 hjärt kärlsjuka
- 2/3 hög risk

- Superiority for MACE
- Publicerad 2019

Rybelsus (semaglutide=Ozempic) i peroral beredning

- Tas upp direkt genom magsäckens slemhinna. Påkopplat molekyl som höjer pH lokalt
- 1% biotilgänglighet
- Måste intas efter 6 timmars fasta
- Ingen mat eller dryck eller andra läkemedel får därefter intas inom 30 min för garanterad klinisk effekt.
- Klinisk erfarenhet saknas. Endast kardiovaskulära säkerhetsstudier

Victoza, Ozempic, Trulicity (Rybelsus) ?

- Semaglutid (Ozempic)² och liraglutid (Victoza)¹ har visat minskad risk för hjärtinfarkt, stroke eller kardiovaskulär död hos patienter med etablerad hjärt-kärl- sjukdom.
- Dulaglutid (Trulicity)³ som ges en gång per vecka har kunnat visa på minskad risk för hjärtinfarkt, stroke eller kardiovaskulär död även hos de som inte har en etablerad hjärt-kärl- sjukdom.

1. Steven P. Marso et al. Liraglutide and Cardiovascular Outcomes in Type 2 Diabetes (**LEADER**) *N Engl J Med* 2016; 375:311-322.
2. Lawrence A. Leiter et al. Cardiovascular risk reduction with once-weekly semaglutide in subjects with type 2 diabetes: a post hoc analysis of gender, age, and baseline CV risk profile in the **SUSTAIN 6** trial *N Engl J Med* 2016; 375:1834-1844
3. Hertzal C Gerstein Dulaglutide and cardiovascular outcomes in type 2 diabetes (**REWIND**). *Lancet* Volume 394, Issue 10193, 13–19 July 2019, Pages 121-130

Preparat	Dos	Pris/dag
Victoza (inj)	1,2 mg/dag	32.- kr
	1,8 mg/dag	37.- kr
Ozempic (inj)	1 mg/vecka	37.- kr
Trulicity (inj)	1,5 mg/vecka	37.- kr
	3 mg/vecka	37.- kr
	4,5 mg/vecka	37.- kr
Rybelsus (inj)	14 mg/dag	37.- kr

Kostnad att förhindra 1 hjärtinfarkt, stroke eller kardiovaskulärt dödsfall

- Ex Ozempic (SUSTAIN 6) NNT 43 på 2 år = 1 200 000.- kr för en MACE
- Ex Trulicity (REWIND) NNT 72 på 5 år = 4 500 000.- kr för en MACE

Kostnad GLP-1 RA enligt rekommendation ???

- Behandling kostar 37.– kr/dag
- 47% av våra patienter har ett BMI över 30 (gränsvärde för fetma) och skulle teoretiskt vara av värde att behandlas med en GLP-1-analog. En del med etablerad hjärt kärlsjukdom som inte tål en SGLT-2 tillkommer. Räknar vi lågt med att 30% av patienterna får en GLP-1RA blir kostnaden för:
  - Mölndalsbro: **1,7 milj kronor per år.**

En GLP1-analog (Ozempic, Trulicity, Victoza, Rybelsus) kan övervägas till:

- Patienter med behov av kraftfull blodsockersänkande behandling och samtidigt behov av viktnedgång:
  - GLP1-analoger sänker HbA1c 8-19 mmol/mol och leder till en viktnedgång på mellan 2-6 kg. Indikation för fortsatt behandling med en GLP1-analog efter 6 månader är uppnådd HbA1c-sänkning på ≥ 10 mmol/mol. Indikation stärks ytterligare vid viktreduktion motsvarande 5%.

- Patienter med etablerad hjärt- kärlsjukdom om SGLT2-hämmare inte kan användas ???

Högre doser ger en lite bättre effekt???

- Ozempic 1mg – 2mg.
- Trulicity 1,5 mg – 3 mg – 4,5 mg

- Wegovy ("Ozempic) 2,4 mg
- 12% viktreduktion på ICKE-diabetiker

Återkommande brist på GLP1-analoger (Ozempic och Trulicity)

Det föreligger en stor risk för bristsituation under kortare eller längre perioder under 2023:

- Undvik nyinsättning av Ozempic, Trulicity och Victoza. Överväg annan blodsockersänkande behandling: GLP1-analoger (Rybelsus), SGLT2-hämmare (Forxiga, Jardiance), DPP4-hämmare (sitagliptin), insulinfrisättare (glimepirid, repaglinid)
- DPP4hämmare (sitagliptin), insulinfrisättare (glimepirid, repaglinid), pioglitazon eller insulin.
- Avstå off label-föreskrivning på indikationen övervikt.
- Om patienten redan står på Ozempic eller Trulicity och apoteket inte kan leverera, Möjlighet finns att söka "lagerstatus" i FASS.se om det finns tillgängligt på andra apotek inklusive internetapotek.
- [Läkemedelsverket uppdaterar dagligen en Excelfil med uppgifter om restnoterade läkemedel](#). Vid kortvarig restsituation överväg att gå ner i dos alternativt byta till sitagliptin tillfälligt.
- Om bristen är bestående en längre tid får man överväga annan blodsockersänkande behandling: GLP1-analog (Rybelsus), SGLT2-hämmare (Forxiga, Jardiance), DPP4-hämmare (sitagliptin), insulinfrisättare (glimepirid, repaglinid), pioglitazon eller insulin.

Tirzepatide (Mounjaro) 2024 ?

- Kombinerad GIP/GLP-1-molekyl
- 5/1
- Veckoinjektion
- HbA1c 25 mmol/mol
- Vikt -12 kg ("reversibelt")
- OBESITAS utan diabetes: Vikt – 17% mot placebo vid BMI 38 (utan diabetes)
- PRIS ???

Obesitas (ej diabetes)?

- Orlistat (enda med subvention)
- Mysimba
- Saxenda (liraglutide 3 mg/d)

Kommande:

- Wygevo (semaglutide 2,4 mg/v)
- Mounjaro (tirzepatide 15 mg/v)

Bosse 53 år

Diabetes typ 2 i 12 år.

Snusar,

Simplexretinopati + maculaödem.
Neuropati med nedsatt känsel i fötterna
och tidigare sår. Ingen känd hjärt-
kärlsjukdom.

T Metformin	500 mg	2x2	
T Simvastatin	20 mg		1
tn			
T Enalapril/comp	20/12,5 m	1x1	

Bltr

BMI

150/85

30

HbA1c

80 (mP-Glu 12,5)

S-Kol

5,5

TG

3,2

HDL

0,93

LDL

3,2

S-Na

132

S-K

5,4

S-Krea

145

eGFR

45

U-alb/krea

43

Ska Bosse få en GLP-1 analog också?

Januvia
(Trajenta)

Metformin   Upptitreras till 1gx2 eller max tolererbara dos. Kan dosökas till 3 g/dag

Om patientens målvärde ej uppnåtts efter 3 månader i fulldos eller vid biverkning/kontraindikation, lägg till eller ersätt med ett eller flera av nedanstående alternativ.

SGLT2-hämmare (Forxiga, Jardiance)	GLP1-analoger (Ozempic)	DPP4-hämmare (sitagliptin)	Glitazoner (Pioglitazone)	Insulinfrisättare (glimepiride)
Bör ges i tillägg till metformin vid förekomst av hjärt-kärlsjukdom eller kronisk njursjukdom.	Bör övervägas vid hjärt-kärlsjukdom om patienten inte kan använda en SGLT2-hämmare	Inga kardiovaskulära fördelar.	Olämplig vid hjärtsvikt pga. risk för vätskeretention	Inga kardiovaskulära fördelar
HbA1c: 4-10 mmol/mol	HbA1c: 8-19 mmol/mol	HbA1c: 5-8 mmol/mol	HbA1c: ca 10 mmol/mol	HbA1c: Ca 10 mmol/mol
Ingen hypoglykemirisk	Ingen hypoglykemirisk	Ingen hypoglykemirisk	Ingen hypoglykemirisk	Viss hypoglykemirisk
Viktnedgång 2-4 kg	Viktnedgång 2-6 kg	Viktneutralt	Viss viktuppgång	Viktuppgång 2 kg
Sämre blodsockersänkande effekt vid eGFR <60	Kan användas vid njursvikt (se FASS)	Kan övervägas till äldre, sköra och vid njursvikt (se FASS)	Kan användas vid njursvikt om ej vätskeretention	Försiktighet till äldre
14.- kr/dag	37.- kr/dag	1-2.- kr/dag	3.- kr/dag	1-4.- kr/dag

Utvärdera och omvärdera efter tre månader. HbA1c-sänkning på 5 mmol/mol bör uppnås för att betrakta ett preparat som effektivt. Gäller ej SGLT2-hämmare som insatts på indikation hjärt-kärlsjukdom eller njursvikt. Samtliga läkemedel kan kombineras förutom DPP4-hämmare och GLP1-analoger som verkar på samma system

www.vgregion.se/lakemedel/diabetes

Insuman Basal (NPH-insulin)   Insulin lispro Sanofi (Direktverkande insulin till måltid)

DPP4-hämmare (Trajenta, Januvia):

- DPP4-hämmare har inte kunnat visa på några kardiovaskulära fördelar jämfört med SU-preparat, pioglitazon eller insulin *
- DPP4-hämmare har en begränsad effekt på HbA1c
- Fördelen är en minskad risk för hypoglykemier och att de inte leder till någon viktuppgång
- PRISET !

* Julio Rosenstock et al. *Effect of Linagliptin vs Glimepiride on Major Adverse Cardiovascular Outcomes in Patients With Type 2 Diabetes The CAROLINA Randomized Clinical Trial*. JAMA. 2019;322(12):1155-1166

DPP4-hämmare

■ Januvia finns nu som generika. 1/10 av priset.

■ Sitagliptin 400.- kr/år (1,10 kr/dag)

■ Trajenta 4000.- kr/år

■ *”Från och med hösten 2022 finns generiskt sitagliptin på marknaden och rekommenderas därför före linagliptin (Trajenta) pga. lägre pris. Sitagliptin måste dock till skillnad från linagliptin dosreduceras vid nedsatt njurfunktion (se FASS)”*

Bosse 53 år

Diabetes typ 2 i 12 år.

Snusar,

Simplexretinopati + maculaödem.
Neuropati med nedsatt känsel i fötterna
och tidigare sår. Ingen känd hjärt-
kärlsjukdom.

T Metformin	500 mg	2x2	
T Simvastatin	20 mg		1
tn			
T Enalapril/comp	20/12,5 m	1x1	

Bltr

BMI

150/85

30

HbA1c

80 (mP-Glu 12,5)

S-Kol

5,5

TG

3,2

HDL

0,93

LDL

3,2

S-Na

132

S-K

5,4

S-Krea

145

eGFR

45

U-alb/krea

43

Ska Bosse få en DPP4-hämmare ?

Pioglitazone

Metformin   Upptitreras till 1gx2 eller max tolererbara dos. Kan dosökas till 3 g/dag

Om patientens målvärde ej uppnåts efter 3 månader i fulldos eller vid biverkning/kontraindikation, lägg till eller ersätt med ett eller flera av nedanstående alternativ.

SGLT2-hämmare (Forxiga, Jardiance)	GLP1-analoger (Ozempic)	DPP4-hämmare (sitagliptin)	Glitazoner (Pioglitazone)	Insulinfrisättare (glimepiride)
Bör ges i tillägg till metformin vid förekomst av hjärt-kärlsjukdom eller kronisk njursjukdom.	Bör övervägas vid hjärt-kärlsjukdom om patienten inte kan använda en SGLT2-hämmare	Inga kardiovaskulära fördelar.	Olämplig vid hjärtsvikt pga. risk för vätskeretention	Inga kardiovaskulära fördelar
HbA1c: 4-10 mmol/mol	HbA1c: 8-19 mmol/mol	HbA1c: 5-8 mmol/mol	HbA1c: ca 10 mmol/mol	HbA1c: Ca 10 mmol/mol
Ingen hypoglykemi risk	Ingen hypoglykemi risk	Ingen hypoglykemi risk	Ingen hypoglykemi risk	Viss hypoglykemi risk
Viktnedgång 2-4 kg	Viktnedgång 2-6 kg	Viktneutralt	Viss viktuppgång	Viktuppgång 2 kg
Sämre blodsockersänkande effekt vid eGFR <60	Kan användas vid njursvikt (se FASS)	Kan övervägas till äldre, sköra och vid njursvikt (se FASS)	Kan användas vid njursvikt om ej vätskeretention	Försiktighet till äldre
14.- kr/dag	37.- kr/dag	1-2.- kr/dag	3.- kr/dag	1-4.- kr/dag

Utvärdera och omvärdera efter tre månader. HbA1c-sänkning på 5 mmol/mol bör uppnås för att betrakta ett preparat som effektivt. Gäller ej SGLT2-hämmare som insatts på indikation hjärt-kärlsjukdom eller njursvikt. Samtliga läkemedel kan kombineras förutom DPP4-hämmare och GLP1-analoger som verkar på samma system

www.vgregion.se/lakemedel/diabetes

Insuman Basal (NPH-insulin)   Insulin lispro Sanofi (Direktverkande insulin till måltid)

Glitazonerna

The NEW ENGLAND
JOURNAL of MEDICINE

[HOME](#) | [SUBSCRIBE](#) | [CURRENT ISSUE](#) | [PAST ISSUES](#) | [COLLECTIONS](#) | [HELP](#) | [GO](#)

[Advanced Search](#)

Please [sign in](#) for full text and personal services

ORIGINAL ARTICLE

Published at www.nejm.org May 21, 2007 (10.1056/NEJMoa072761)

Effect of Rosiglitazone on the Risk of Myocardial Infarction and Death from Cardiovascular Causes

Steven E. Nissen, M.D., and Kathy Wolski, M.P.H.

ABSTRACT

Background Rosiglitazone is widely used to treat patients with type 2 diabetes mellitus, but its effect on cardiovascular morbidity and mortality has not been determined.

THIS ARTICLE

- ▶ Abstract
- ▶ PDF

TOOLS & SERVICES

- ▶ Add to Personal Archive
- ▶ Add to Citation Manager

PROactiv (3 år 5238 pat)

- Actos (pioglitazon) mot Metformin, insulin och SU)
- Ingen superiority för primär sammansatt endpoint (5 variabler)
- 16% RR för kardiovaskulär död, hjärtinfarkt och stroke !

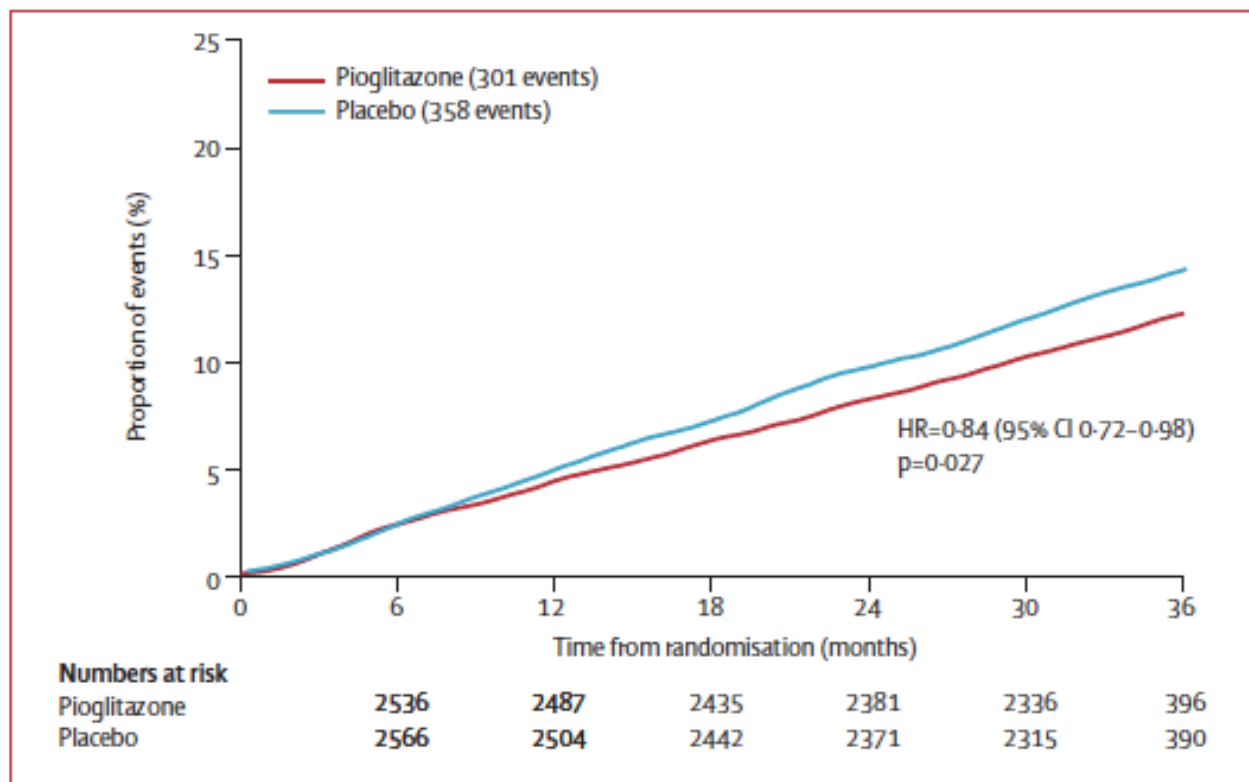

Figure 3: Kaplan-Meier curve of time to main secondary endpoint*

*Death from any cause, non-fatal myocardial infarction (excluding silent myocardial infarction), or stroke.

Indikationer Pioglitazone

- Inga känningar
- Alternativ eller tillägg till metformin.
- Kan användas vid njursvikt/terminal uremi
- Vid stor insulinresistens - om ej vätskeretention
- Försiktighet vid hjärtsvikt och maculaödem.
- Full effekt efter 3 månader
- 30 mg 1x1 = 3,90 kr/dag

Bosse 53 år

Diabetes typ 2 i 12 år.

Snusar,

Simplexretinopati + maculaödem.
Neuropati med nedsatt känsel i fötterna
och tidigare sår. Ingen känd hjärt-
kärlsjukdom.

T Metformin	500 mg	2x2	
T Simvastatin	20 mg		1
tn			
T Enalapril/comp	20/12,5 m	1x1	

Bltr

BMI

150/85

30

HbA1c

80 (mP-Glu 12,5)

S-Kol

5,5

TG

3,2

HDL

0,93

LDL

3,2

S-Na

132

S-K

5,4

S-Krea

145

eGFR

45

U-alb/krea

43

Ska Bosse få pioglitazone?

Glimepiride Repaglinide

Metformin   Upptitreras till 1gx2 eller max tolererbara dos. Kan dosökas till 3 g/dag

Om patientens målvärde ej uppnåts efter 3 månader i fulldos eller vid biverkning/kontraindikation, lägg till eller ersätt med ett eller flera av nedanstående alternativ.

SGLT2-hämmare (Forxiga, Jardiance)	GLP1-analoger (Ozempic)	DPP4-hämmare (sitagliptin)	Glitazoner (Pioglitazone)	Insulinfrisättare (glimepiride)
Bör ges i tillägg till metformin vid förekomst av hjärt-kärlsjukdom eller kronisk njursjukdom.	Bör övervägas vid hjärt-kärlsjukdom om patienten inte kan använda en SGLT2-hämmare	Inga kardiovaskulära fördelar.	Olämplig vid hjärtsvikt pga. risk för vätskeretention	Inga kardiovaskulära fördelar
HbA1c: 4-10 mmol/mol	HbA1c: 8-19 mmol/mol	HbA1c: 5-8 mmol/mol	HbA1c: ca 10 mmol/mol	HbA1c: Ca 10 mmol/mol
Ingen hypoglykemirisk	Ingen hypoglykemirisk	Ingen hypoglykemirisk	Ingen hypoglykemirisk	Viss hypoglykemirisk
Viktnedgång 2-4 kg	Viktnedgång 2-6 kg	Viktneutralt	Viss viktuppgång	Viktuppgång 2 kg
Sämlre blodsockersänkande effekt vid eGFR <60	Kan användas vid njursvikt (se FASS)	Kan övervägas till äldre, sköra och vid njursvikt (se FASS)	Kan användas vid njursvikt om ej vätskeretention	Försiktighet till äldre
14.- kr/dag	37.- kr/dag	1-2.- kr/dag	3.- kr/dag	1-4.- kr/dag

Utvärdera och omvärdera efter tre månader. HbA1c-sänkning på 5 mmol/mol bör uppnås för att betrakta ett preparat som effektivt. Gäller ej SGLT2-hämmare som insatts på indikation hjärt-kärlsjukdom eller njursvikt. Samtliga läkemedel kan kombineras förutom DPP4-hämmare och GLP1-analoger som verkar på samma system

www.vgregion.se

Insuman Basal (NPH-insulin)   Insulin lispro Sanofi (Direktverkande insulin till måltid)

UKPDS – 80

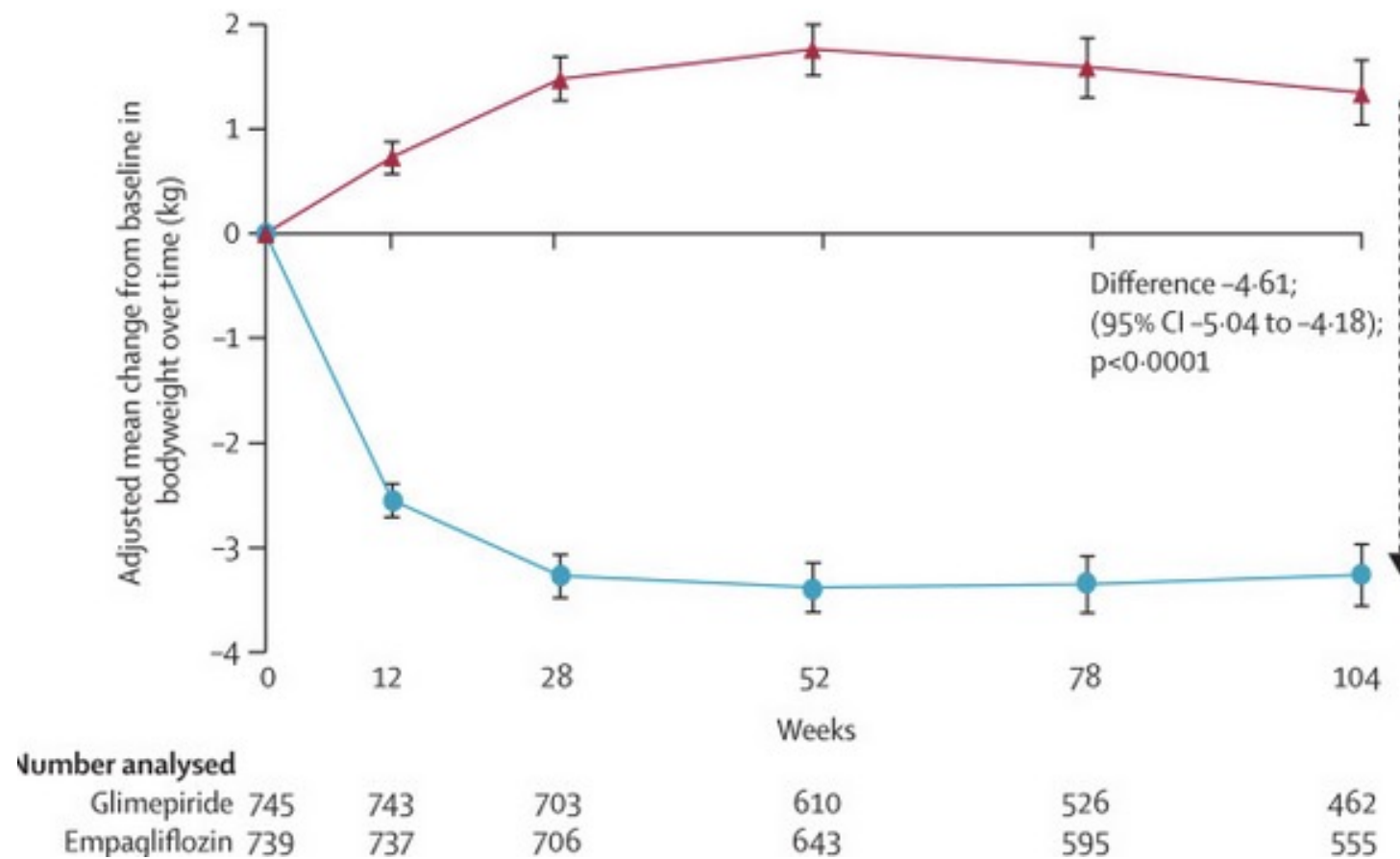
Medeltal 8,5 års uppföljning efter studiens slut

Sammanstagna endpoint		1997	2007
Någon diabetesrelaterad endpoint	RRR:	12%	9%
	P:	0,029	0,040
Mikrovaskulär sjukdom	RRR:	25%	24%
	P:	0,009	0,001
Hjärtinfarkt	RRR:	16%	15%
	P:	0,052	0,014
Död total	RRR:	6%	13%
	P:	0,44	0,007

RRR = Relativ Risk Reduktion, P = Log Rank

Viktuppgång av SU/insulin

HbA1c-sänkning på 10 mmol/mol leder till en viktuppgång på 2 kg

Bosse 53 år

Diabetes typ 2 i 12 år.

Snusar,

Simplexretinopati + maculaödem.
Neuropati med nedsatt känsel i fötterna
och tidigare sår. Ingen känd hjärt-
kärlsjukdom.

T Metformin	500 mg	2x2	
T Simvastatin	20 mg		1
tn			
T Enalapril/comp	20/12,5 m	1x1	

Ska Bosse få SU-preparat?

Bltr

BMI

150/85

30

HbA1c

80 (mP-Glu 12,5)

S-Kol

5,5

TG

3,2

HDL

0,93

LDL

3,2

S-Na

132

S-K

5,4

S-Krea

145

eGFR

45

U-alb/krea

43

Vem ska ha insulin?

Metformin Upptitreras till 1gx2 eller max tolererbara dos. Kan dosökas till 3 g/dag				
Om patientens målvärde ej uppnåts efter 3 månader i fulldos eller vid biverkning/kontraindikation, lägg till eller ersätt med ett eller flera av nedanstående alternativ.				
SGLT2-hämmare (Forxiga, Jardiance)	GLP1-analoger (Ozempic)	DPP4-hämmare (sitagliptin)	Glitazoner (Pioglitazone)	Insulinfrisättare (glimepiride)
Bör ges i tillägg till metformin vid förekomst av hjärt-kärlsjukdom eller kronisk njursjukdom.	Bör övervägas vid hjärt-kärlsjukdom om patienten inte kan använda en SGLT2-hämmare	Inga kardiovaskulära fördelar.	Olämplig vid hjärtsvikt pga. risk för vätskeretention	Inga kardiovaskulära fördelar
HbA1c: 4-10 mmol/mol	HbA1c: 8-19 mmol/mol	HbA1c: 5-8 mmol/mol	HbA1c: ca 10 mmol/mol	HbA1c: Ca 10 mmol/mol
Ingen hypoglykemi-risk	Ingen hypoglykemi-risk	Ingen hypoglykemi-risk	Ingen hypoglykemi-risk	Viss hypoglykemi-risk
Vikt-nedgång 2-4 kg	Vikt-nedgång 2-6 kg	Vikt-neutralt	Viss viktuppgång	Viktuppgång 2 kg
Sämre blodsockersänkande effekt vid eGFR <60	Kan användas vid njursvikt (se FASS)	Kan övervägas till äldre, sköra och vid njursvikt (se FASS)	Kan användas vid njursvikt om ej vätskeretention	Försiktighet till äldre
14.- kr/dag	37.- kr/dag	1-2.- kr/dag	3.- kr/dag	1-4.- kr/dag
Utvärdera och omvärdera efter tre månader. HbA1c-sänkning på 5 mmol/mol bör uppnås för att betrakta ett preparat som effektivt. Gäller ej SGLT2-hämmare som insatta på indikation hjärt-kärlsjukdom eller njursvikt. Samtliga läkemedel kan kombineras förutom DPP4-hämmare och GLP1-analoger som verkar på samma system				
Insuman Basal (NPH-insulin) Insulin lispro Sanofi (Direktverkande insulin till måltid)				

Klassifikation WHO 1999, rev 2019

1. Typ 1 (10-15%)

Definition: Destruktion av de insulinproducerande betacellerna och samtidigt bevarad god insulinkänslighet. En form som ibland brukar benämnas LADA som är en sent debuterande insulinberoende diabetes med långsamt insjuknande.

2. Typ 2 (70-80%)

Definition: Nedsatt känslighet för insulin, med eller utan defekt insulinproduktion och/eller frisättning. Finns även typ 2 med ketosbenägenhet utan absolut insulinbrist.

3. Andra specificerade typer (5-10%)

Monogenetiska rubbningar av insulinsekretionen och insulinfunktion (inklusive MODY 1-3)

Sjukdomar i pankreas Pankreatiter, tumörer, postoperativa, Cystisk fibros, Hemokromatos m.fl.

Läkemedels inducerad Kortison, Neuroleptika

Endokrina sjukdomar Cushing, Akromegali, Tyreotoxikos, Feokromocytom

Genetiska syndrom Down's syndrom, Turner, Klinefelter mfl. PCOS (?)

Infektioner: Coxsackie, CMV, kongenital rubella.

4. Graviditetsdiabetes (1-2% av alla graviditeter)

Definition: Debut (eller upptäckt) av diabetes eller nedsatt glukostolerans under graviditet.

Bosse 53 år

Diabetes typ 2 i 12 år.

Lastbilschaufför, Snusar

Simplexretinopati + maculaödem. Neuropati med nedsatt känsel i fötterna och tidigare sår. Ingen känd hjärt- kärlsjukdom.

T Metformin	500 mg	2x2
T Simvastatin	20 mg	1 tn
T Enalapril/comp	20/12,5 m	1x1

Ska Bosse behandlas med insulin?
I såfall vilken regim?

Bltr

BMI

150/85

30

HbA1c

80 (mP-Glu 12,5)

S-Kol

5,5

TG

3,2

HDL

0,93

LDL

3,2

S-Na

132

S-K

5,4

S-Krea

145

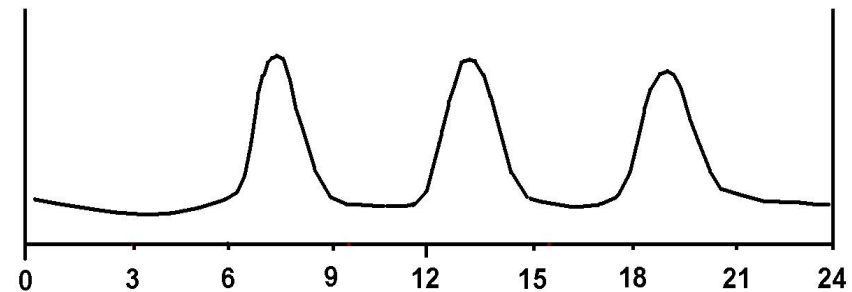
eGFR

45

U-alb/krea

43

Patofysiologin vid typ 2 ?

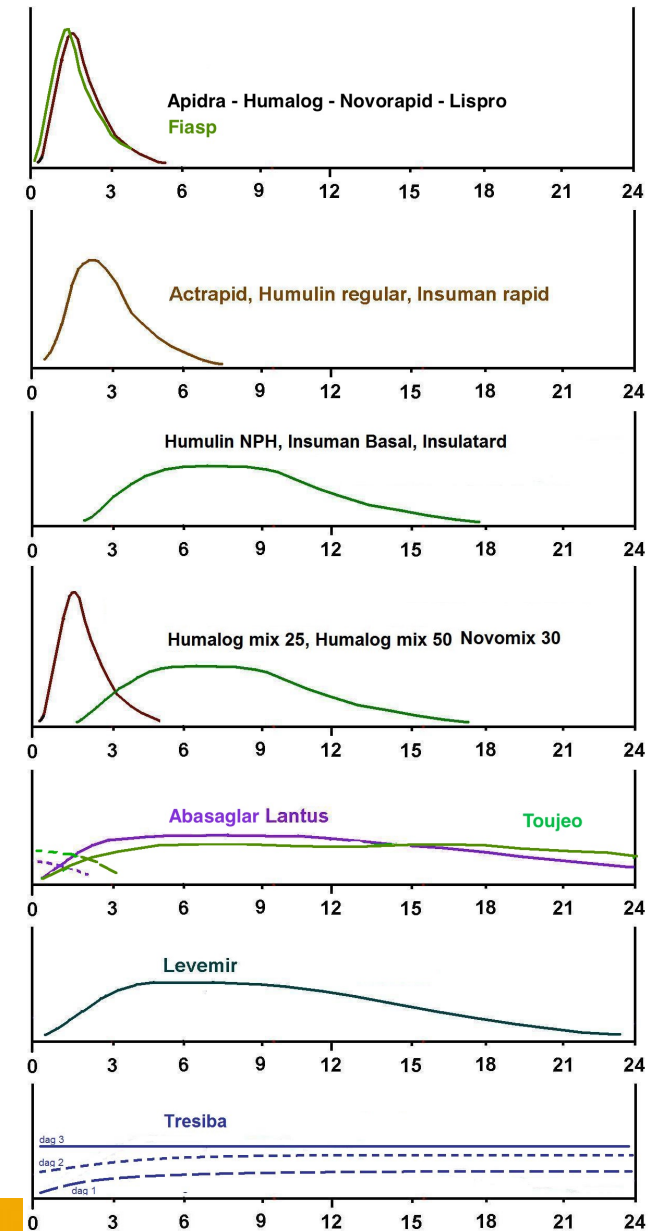

1. Dålig insulinkänslighet i lever och muskelceller leder till höga postprandiella värden eftersom det finns en gräns för hur mycket extra insulin som kan frisättas från pankreas
2. Betacellerna har en nedsatt funktion att frisätta insulin vid stegrat blodsocker vilket leder till höga värden efter kolhydratrik måltid.
3. Vid bukfetma och höga triglyceridvärden tenderar levern att nattetid frisätta glukos vilket kan leda till höga fasteglukos.
4. Rubbningar i regleringen med antiinsulinära hormoner (kortison, GH, glukagon, somatostatin, testosteron)?
5. Insulinproduktionen avtar med åren vilket leder till absolut insulinbrist med både höga fastevärden och postprandiella värden.

Insulinerna

Vad man måste veta?

1. Insulinernas effektkurvor (1E=1E)
2. Blodsockerkurvor - när är blodsockret högt?
3. Kolhydratintag - när och hur mycket?

Bosse 53 år

FRUKOST	Fika	LUNCH	Fika	MIDDAG	Kväll	NATT
Kaffe juice 2 smörgåsar		Lagad mat Wichyvatten	Kaffebrö d ibland	Lagad mat Lättöl	Macka	
10	14	8-10	10	12	13	10

En hel del alkohol på helgerna

Insulin

- 1–2 kg viktuppgång vid sänkning av HbA1c 10 mmol/mol
- Risk för hypoglykemier
- 40 E insulin 7–10 kr/dag

Basinsulin i 1-2 dos

Ofta klarar sig patienter med typ 2 med enbart basinsulin. De har en egen kvarstående insulinproduktion som ofta räcker till för måltiderna om man tillför en tillräcklig basdos.

Preparat och dos	Mål (individuellt)	Dosändring
Insuman Basal: 6-12 E före frukost	Dagtid under 10 (8)	Öka var tredje dag
Om höga värden före natten och på morgon Lägg till: 6-8 E till kvällsmålet, om höga värden sen kväll och nästa morgon	Kvällsvärden under 10 (8) Fastevärden under 10 (6)	Öka var tredje dag

- Öka med 10-20% var 3.e dag.
- Ofta kan insulindoserna sedan sänkas och ibland helt sättas ut.
- Mät blodsocker Före frukost, före middag, före kvällsmat och inför natten.
- Om man tvingats ta NPH-dos 2 ggr per dag kan Abasaglar/Toujeo övervägas som endos på morgonen.

Diabeteshandboken.se Bilaga kap 7: Blodsockerbehandling typ 2

<https://www.diabeteshandboken.se/inneh%C3%A5ll/typ-2-blodsockerbehandling-28937347>

När fallerar det med insulin?

- När vi inte vågar gå upp i dos !!! Vissa behöver 100-200 E/dag
- När vi titrerar upp för långsamt
- Kontakt var tredje dag (SMS, 1177 ???)
- Öka med 10-20% vid varje tillfälle !!!

Måltidsinsulin

Vid stigande värden efter måltid. Kan bero på relativ insulinbrist eller att betacellerna har svårt att svara på sockerstegringen.

Preparat och dos	Mål (individuellt)	Dosändring
Direktverkande 2-4 E till måltid	Stegring efter måltid med högst ca 0-3 mmol/l	Öka var tredje dag vid stegring efter måltid

- Mät blodsocker före och efter varje måltid samt till natten eller kontinuerlig mätning med Freestyle Libre.
- Utvärdera med värdet efter måltiden som helst ska vara samma som innan måltiden.
- Om stegring efter en måltid bör man ta reda på vad patienten ätit (främst avseende kolhydratinnehållet)
- Överväg sedan att öka måltidsdosen vid denna måltid.

Freestyle Libre till typ 2?

Basal - Bolus

Svårreglerat socker

HbA1c över 70 (60?)

Sigrid 87 år

Diabetes 25 år. Normalviktig. Haft mycket problem med känningar genom åren.

Nu darrig och nedsatt syn. Behöver hjälp med blodsockermätning och insulingivning. Hemtjänst x 4 plus trygghetslarm.

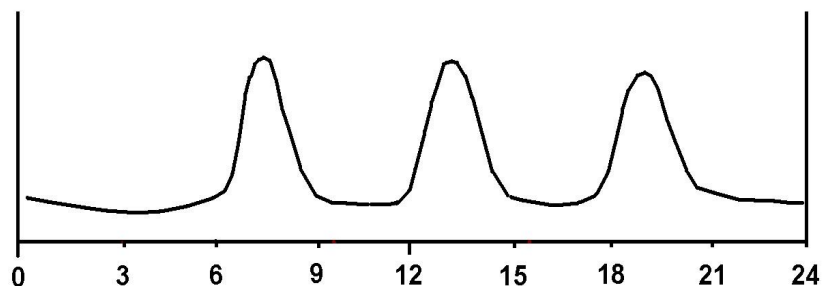
Problem med känningar på em och nätter. Hemtjänsten kommer då och mäter blodsocker som brukar ligga på 2-4 mmol/l. Får att äta och stiger då efter en stund.

Typ 1 Typ 2?

Vad göra?

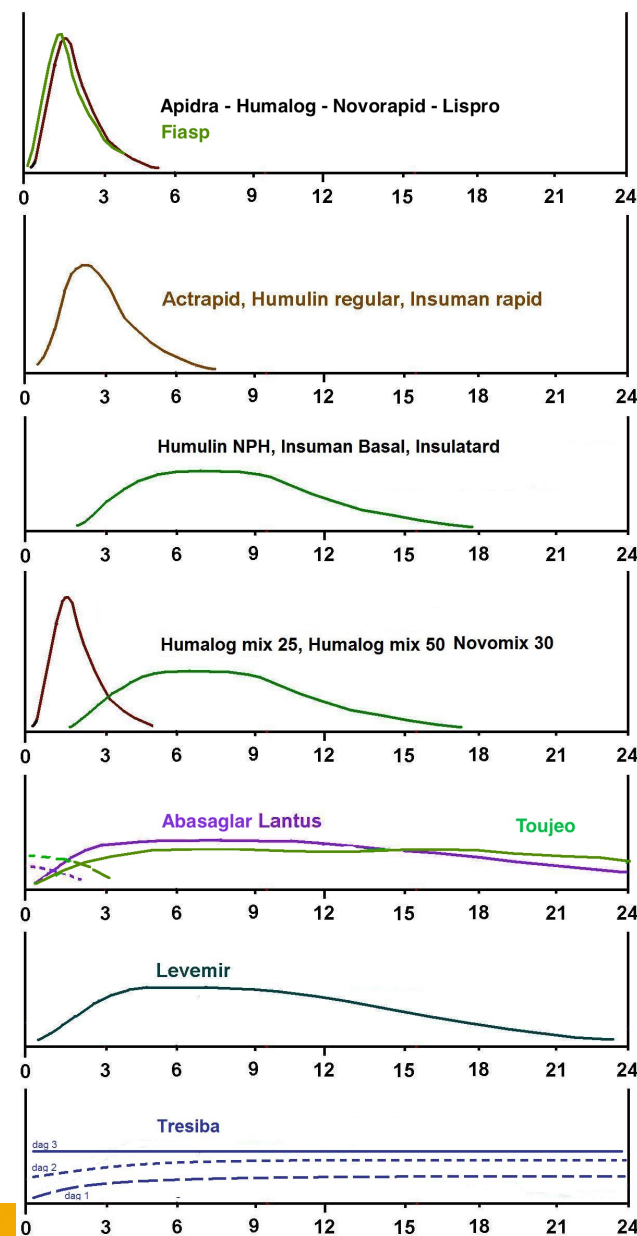
Vad vill ni veta mer?

Insulinbehandling

Vad man måste veta?

1. Insulinernas effektkurvor (1E=1E). Vad tar hon idag
2. Blodsockerkurvor - när är blodsockret högt?
3. Kolhydratintag - när och hur mycket?

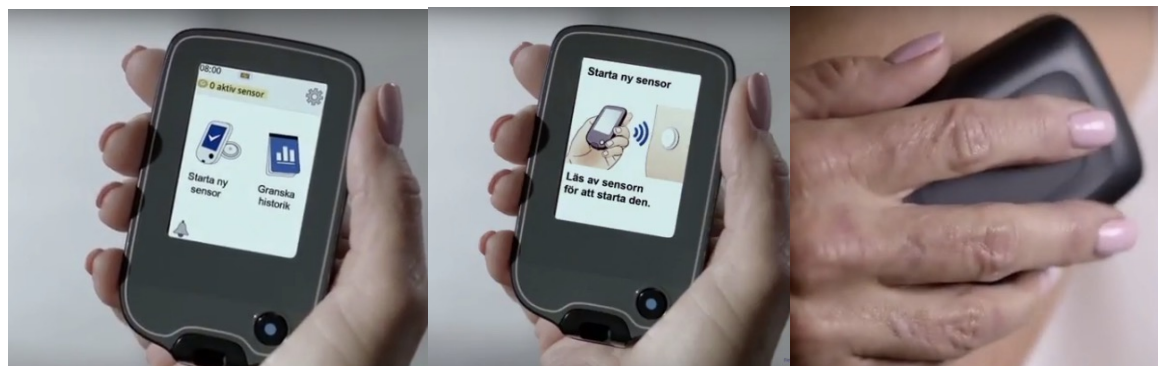

Sigrid 87 år

- FRUKOST (9-tiden) : Gör själv. 2 smörgåsar och kaffe. 24 E Insuman basal. (Ofta värden mellan 5-8 före frukost).
- LUNCH (13-tiden): Lagad mat som levereras. Kan variera en del men för det mesta potatis pasta eller ris eller efterrätt. (Ofta 12-18 före lunch). 6 E Humalog.
- KVÄLLSMAT (17-tiden): Fixar själv: Kan variera. Fil, smörgås, kräm ???

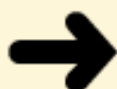
Kostnad 32 kr/dag
Blodsockersticka 2-3 kr/st

Glukosnivån stiger snabbt
(mer än 0,1 mmol/L per minut)

Glukosnivån stiger
(mellan 0,06 och 0,1 mmol/L per minut)

Glukosnivån ändras sakta
(mindre än 0,06 mmol/L per minut)

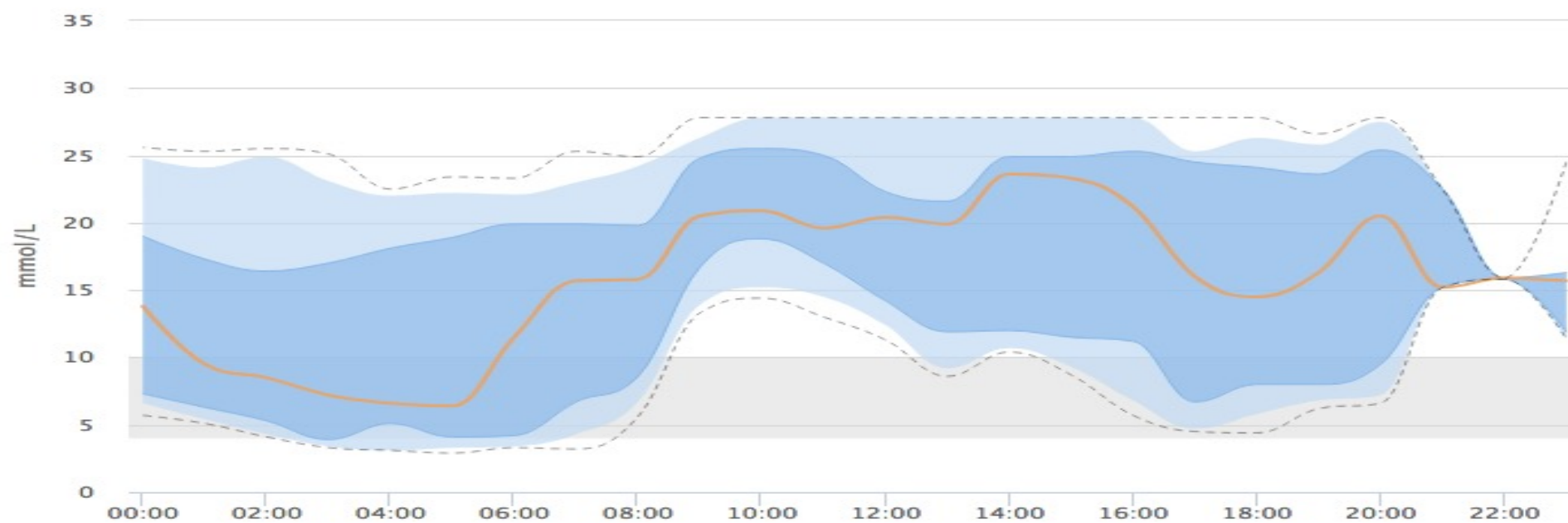
Glukosnivån sjunker
(mellan 0,06 och 0,1 mmol/L per minut)

Glukosnivån sjunker snabbt
(mer än 0,1 mmol/L per minut)

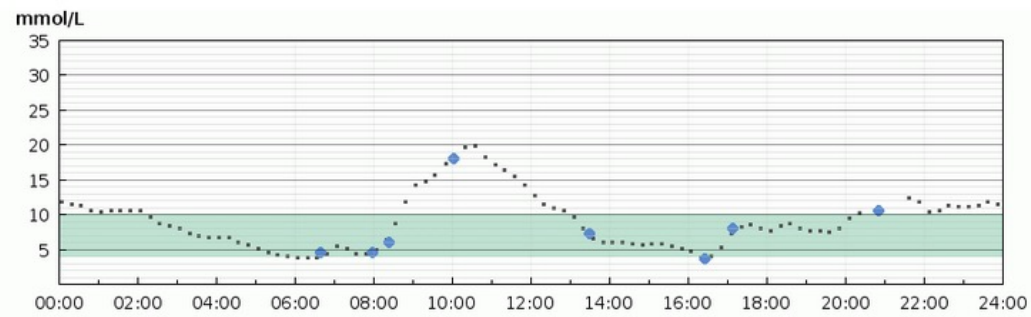
Sigrid 87 år (4)

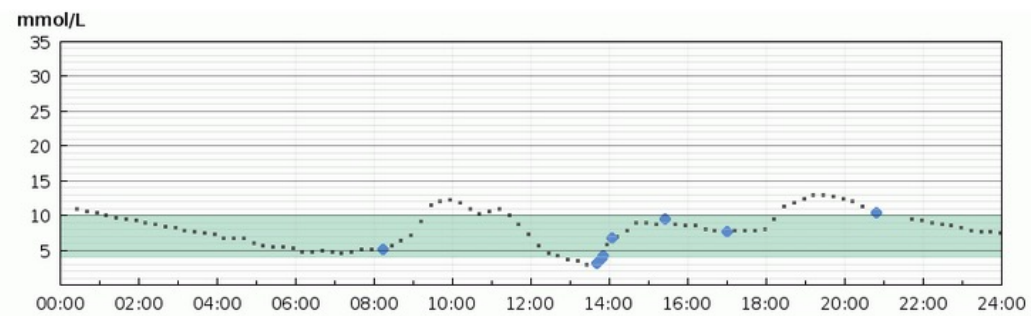
Sigrid 87
år (5)

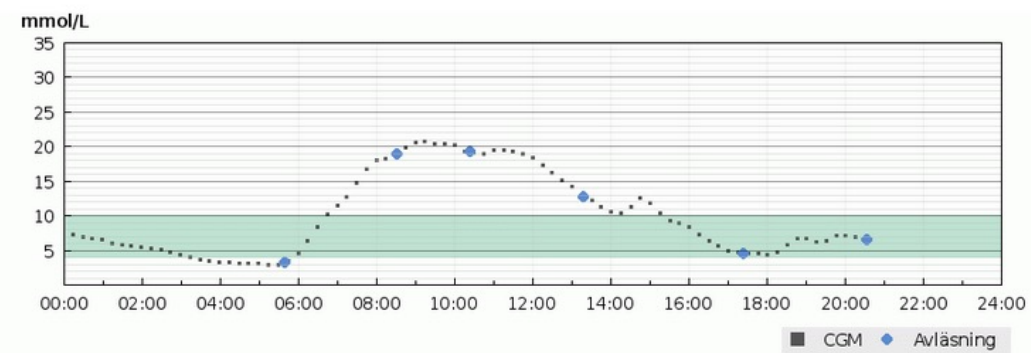
Fredag 6/7

Måndag 16/7

Tisdag 17/7

Frågor

- Varför så hög före lunch?
- Varför låg sent på natten?
- Varför låg på em ibland?

- ÅTGÄRDER?

Sigrid 87 år (5)

- Flyttar 6 E Humalog från Lunch till frukost
- Lång nattfasta. Extra kvällsmål eller senarelägga kvällsmaten
- Hon gillar inte lunchen? Kostlista och minst 40 g kolhydrat per måltid.

KOLHYDRATINNEHÅLL i olika livsmedel

1 g kolhydrat = 4 kcal

1 äggstor potatis	10 g	1 apelsin	10 g
1 dl kokt ris	20 g	1 päron	10 g
1 dl kokt pasta	15 g	1 äpple	10 g
1 dl potatismos	15 g	1 persika	10 g
1 dl rotmos	10 g	1 nektarin	10 g
1 dl pommes frites	15 g	1 banan	20 g
1 förp nudlar (50 g)	30 g	1 kiwi	5 g
1 st tortillabröd	20 g	1 skiva melon	10 g
1 tacoskal	10 g	1 plommon	5 g
1 pannkaka	15 g	12 vindruvor	10 g
		1 dl hallon	5 g
1 skiva vitt formbröd	15 g	1 dl blåbär	5 g
1 skiva fullkornsbröd	20 g	12 jordgubbar	10 g
1 skiva rågbröd	20 g	1 torkad aprikos	5 g
1 st Polar-kaka	15 g	1 dl russin	40 g
1 skiva knäckebröd	10 g		
1 skorpa	10 g	1 dl gröna ärtor	5 g
Hönökaka (halvmåne)	30 g	1 dl kokta kikärter	10 g
		1 dl kokta kidneybönor	10 g
1 dl bas müsli	30 g	1 dl kokta vita bönor	10 g
1 dl Branflakes	15 g	1 dl vita bönor i tomatssås	15 g
1 dl Corn Flakes	20 g	1 dl kokta linser	10 g
1 dl K Special	15 g	1 dl majs	15 g
1 dl Havrefras	10 g		
1 dl fiberhavregryn	20 g	1 msk jordgubbssylt	5 g
1 dl havregryn	20 g	1 msk lingonsylt	5 g
		1 msk ketchup	5 g
1 dl mjölk (alla sorter)	5 g		
1 dl låglaktosmjölk	5 g	Hamburgare	30 g
1 dl laktosfri mjölk	5 g	Pizza restaurang	90 g
1 dl Havredryck Oatly	5 g	Fryst pizza (370 g)	85 g
1 dl Juice	10 g	Findus ärtsoppa (300 g)	50 g
1 dl saft	10 g	Findus Bruna bönor (300 g)	60 g
1 dl söt läsk	10 g	Findus Tomatsoppa (300 g)	30 g
1 dl öl	3 g	Findus Kötsoppa (300 g)	10 g
1 dl fil	5 g	Potatischips (100 g)	55 g
1 dl smaksatt fil	10 g	Majschips (100 g)	55 g
1 dl Yoghurt naturell	5 g	Ostbågar (100 g)	55 g
1 dl Yoghurt vanilj, honung	10 g	Popcorn (100 g)	70 g
1 dl Yoggi mini	5 g	Jordnötter 1 dl	10 g
1 dl Yoggi 0,5%	10 g		
1 dl Yoggi 2 %	12 g	Glass 1 dl	10 g
		lsglass 1 st	15 g
1 dl creme fraiche	5 g		
1 dl kesella	5 g		
1 dl kesella dessert	20 g		
1 dl Keso	0 g	1 sockerbit	3 g
1 dl Keso "söta smaker"	10 g	1 tesked socker	3 g

Insulindos:

Tabellen är tänkt som en hjälp av välja lämplig dos måltidsinsulin.

Detta är individuellt men oftast behövs mellan 1-3 E per 10 g kolhydrat.

Behovet varierar beroende på tid på dygnet och hur fysiskt aktiv man kommer att vara.

Försök beräkna en egen "kohydratkvot":
500/dygnsdosen insulin

Exempel:

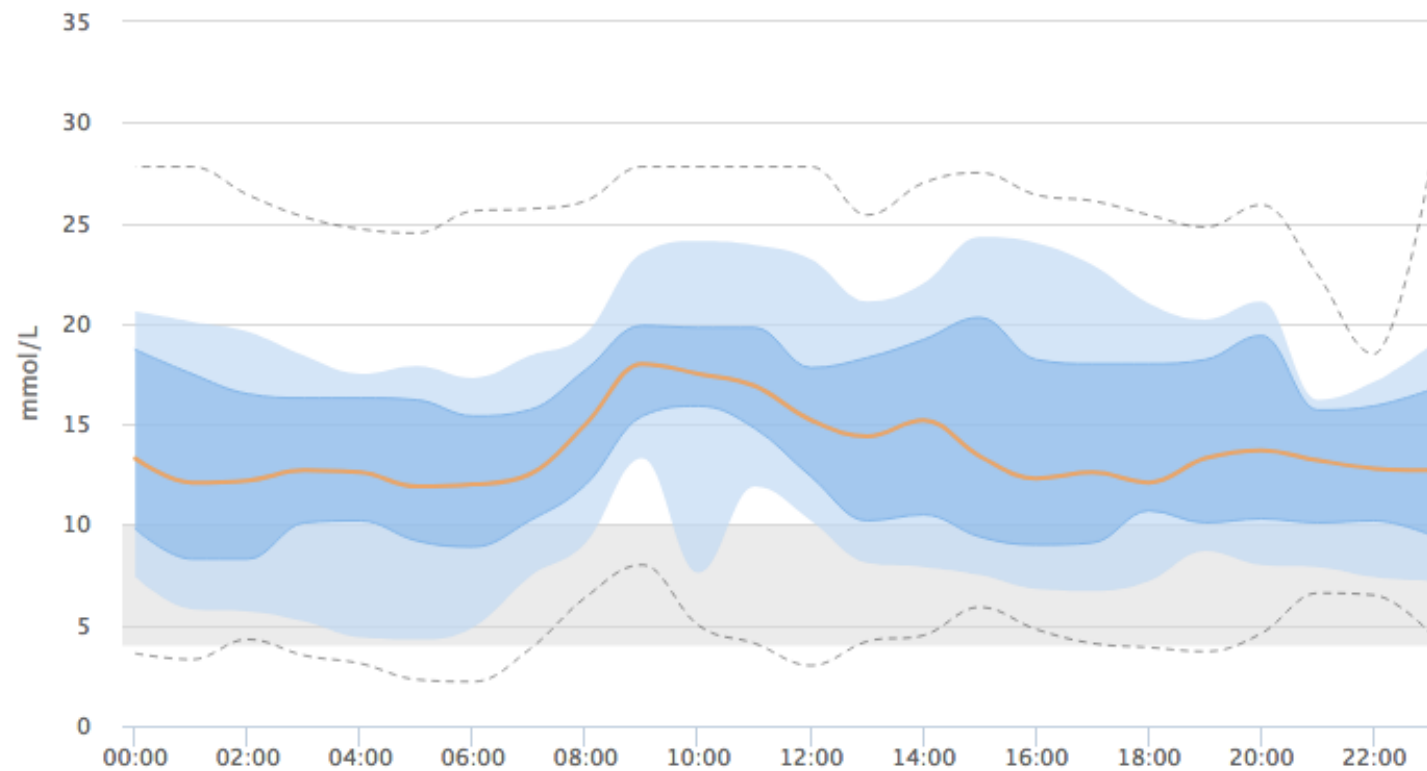
Om du tar ca 50 E per dygn (måltid plus bas) blir din kvot 500/50 = 10. Det betyder att en enhet tar hand om 10 g kolhydrat.

På morgonen är ofta insulinkänsligheten sämre och man får räkna med en kolhydratkvot utifrån 350/dygnsdosen. Enligt exemplet över 350/50=7. Dvs 1 Enhet tar endast hand om 7 g kolhydrat till frukost.

Kolla din beräkning genom att mäta blodsocker före och 1-2 timmar efter ett intag av 20 g kolhydrat.

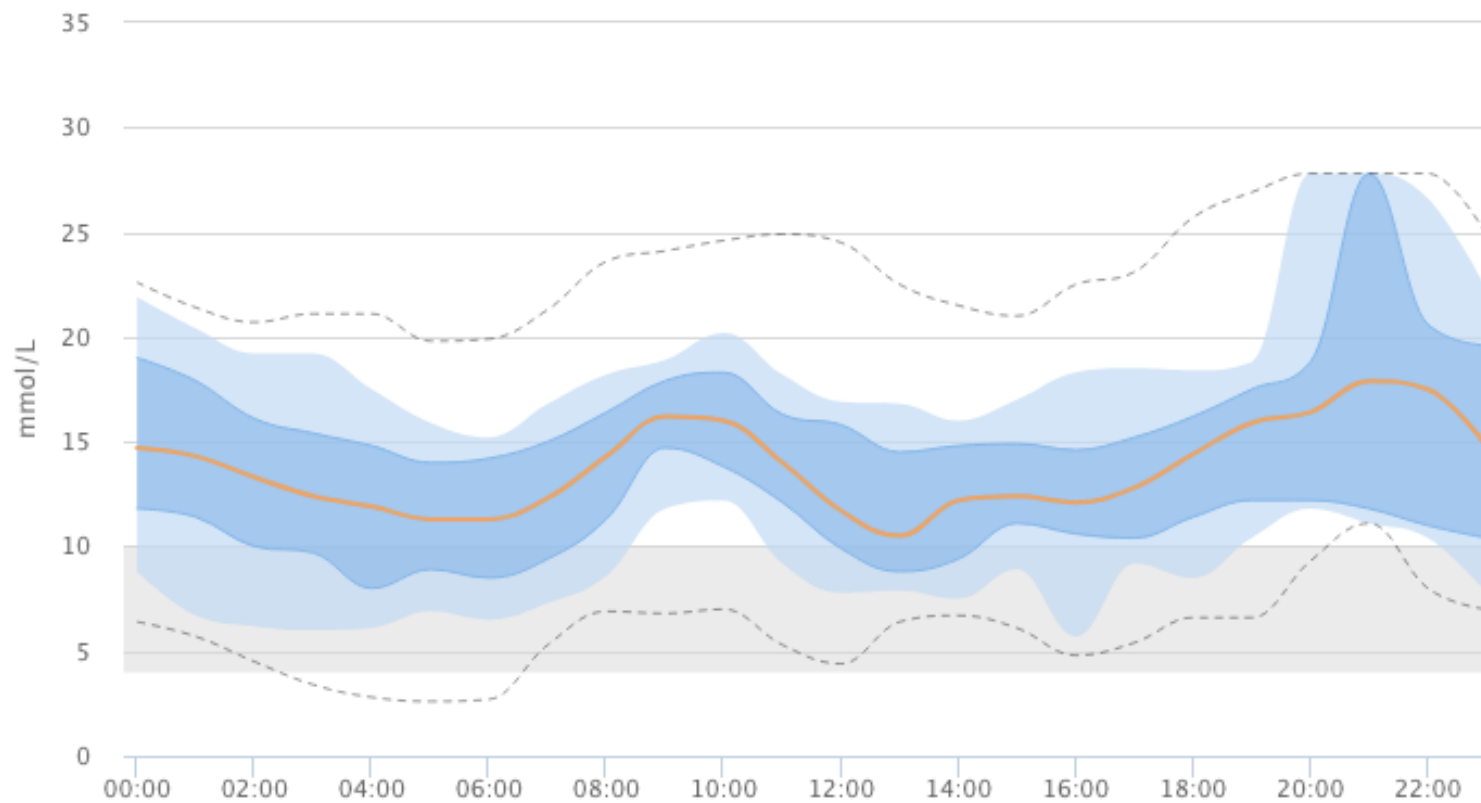
Justera din kvot om det inte stämmer och pröva igen.

Sigr d 87  r

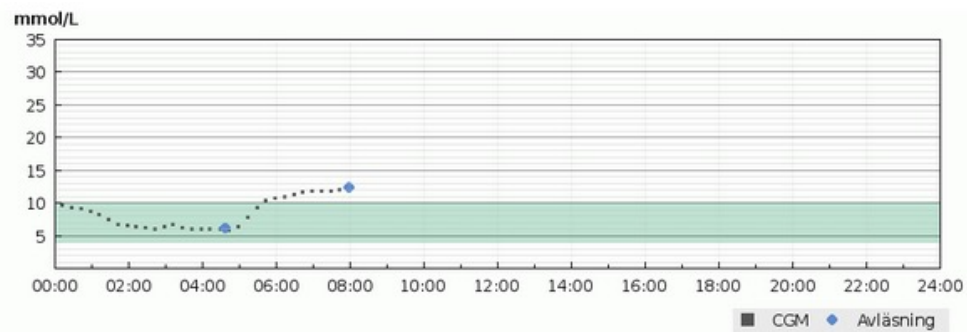

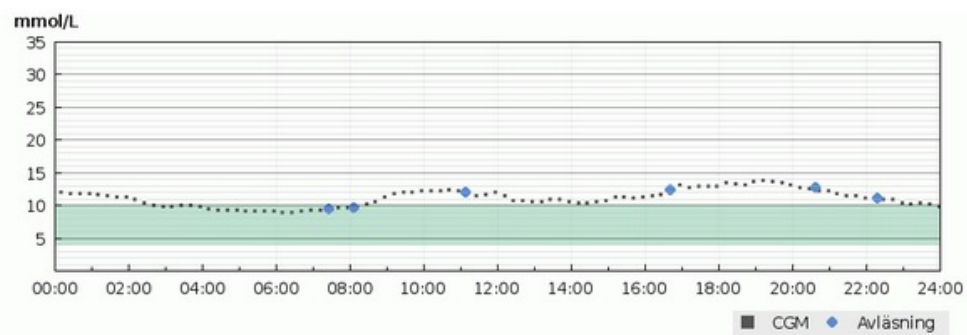
Sigr d 87  r

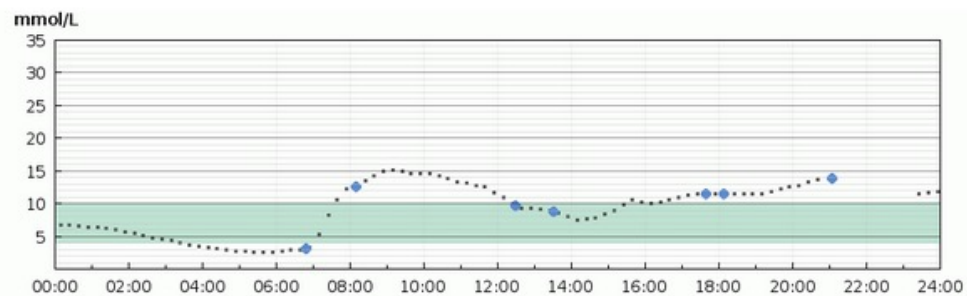
Visa aktiv basal profil

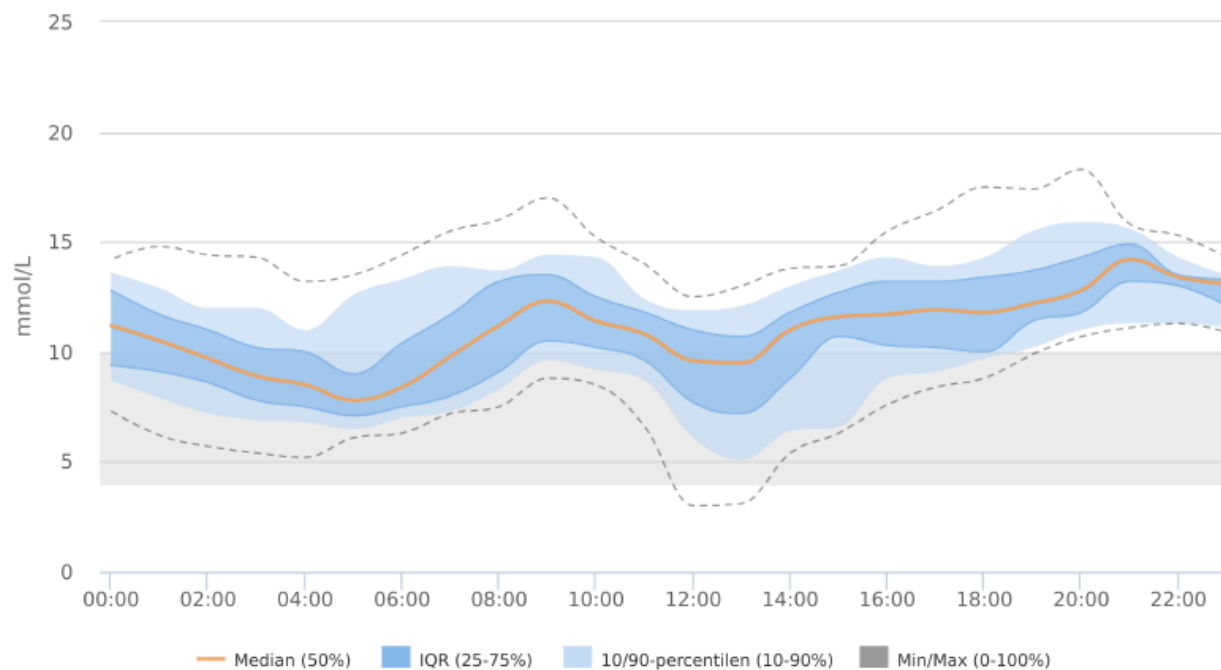
Tisdag 23/10

Måndag 22/10

Sigrid 87 år

HbA1c 68

.tik

Antal mätvärden: 1193	Värden över målområde (10 mmol/L): 736	Högsta värde (mmol/L): 18.3 (2018-11-22 20:36)
Antal värden per dag: 85.2	Värden inom målområde (4-10 mmol/L): 453	Lägst värde (mmol/L): 3.0 (2018-11-25 12:56)
Medelvärde under perioden (mmol/L): 10.8	Värden under målområde (4 mmol/L): 4	Standardavvikelse: 2.5

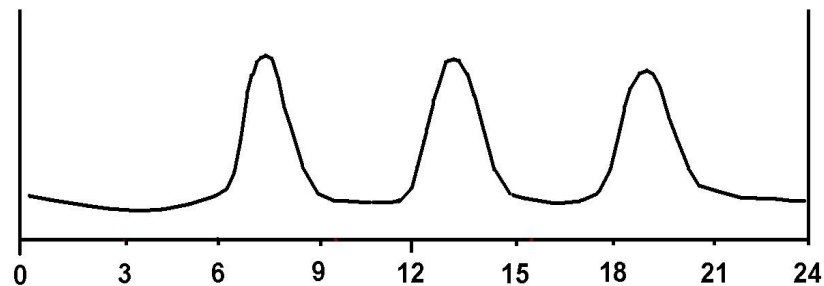

Ulla 71 år

- Typ 2 30 år. Svårt generaliserat ångestsyndrom med panikinslag, NSTEMI PCI med efterföljande njursvikt.
- Nu demensutveckling. Frisk make med på besöket.
- Besök HbA1c 101 medel-P-Glukos 15 mmol/l
- Stabil vikt. Äter regelbundet. Inga mätvärden.
- Insuman Basal 80+0+15. Sköter sitt insulin själv. Vill inte ha HSV/HT.

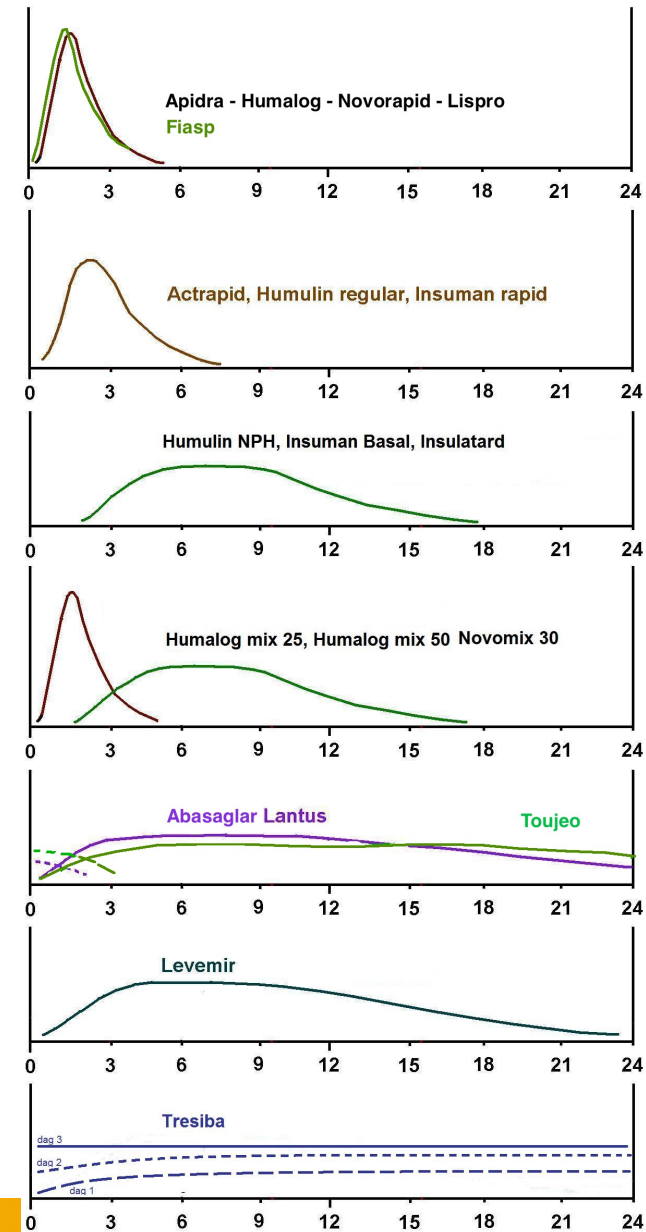
Vad ska vi hitta på ?

Insulinerna

Vad man måste veta?

1. Insulinernas effektkurvor (1E=1E)
(Tar hon sitt insulin?)
1. Blodsockerkurvor - när är blodsockret högt?
2. Kolhydratintag - när och hur mycket?

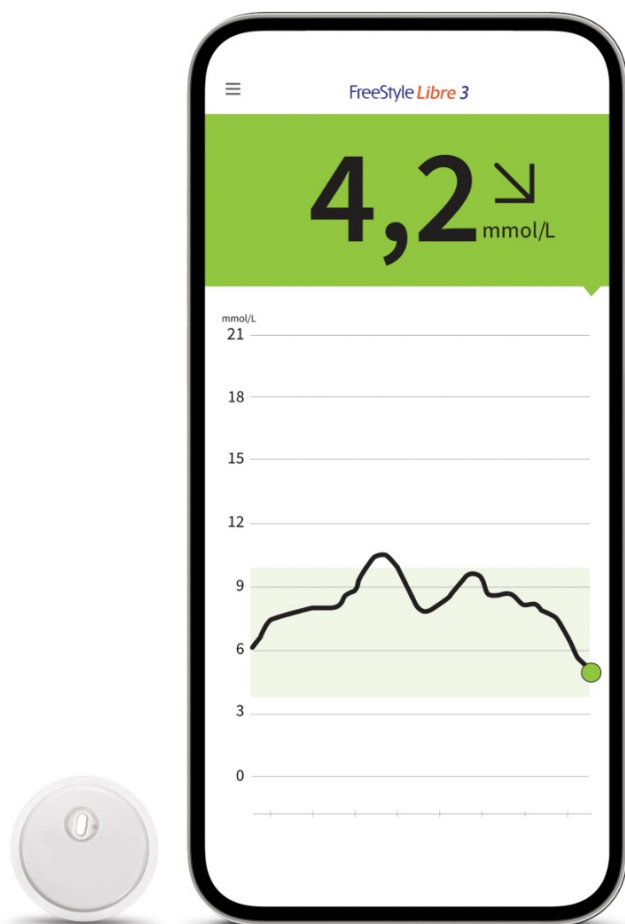

Ulla 71 år

■ Får en Libre 3 på mottagningen och kopplar upp den på makens mobil.

Freestyle Libre 3

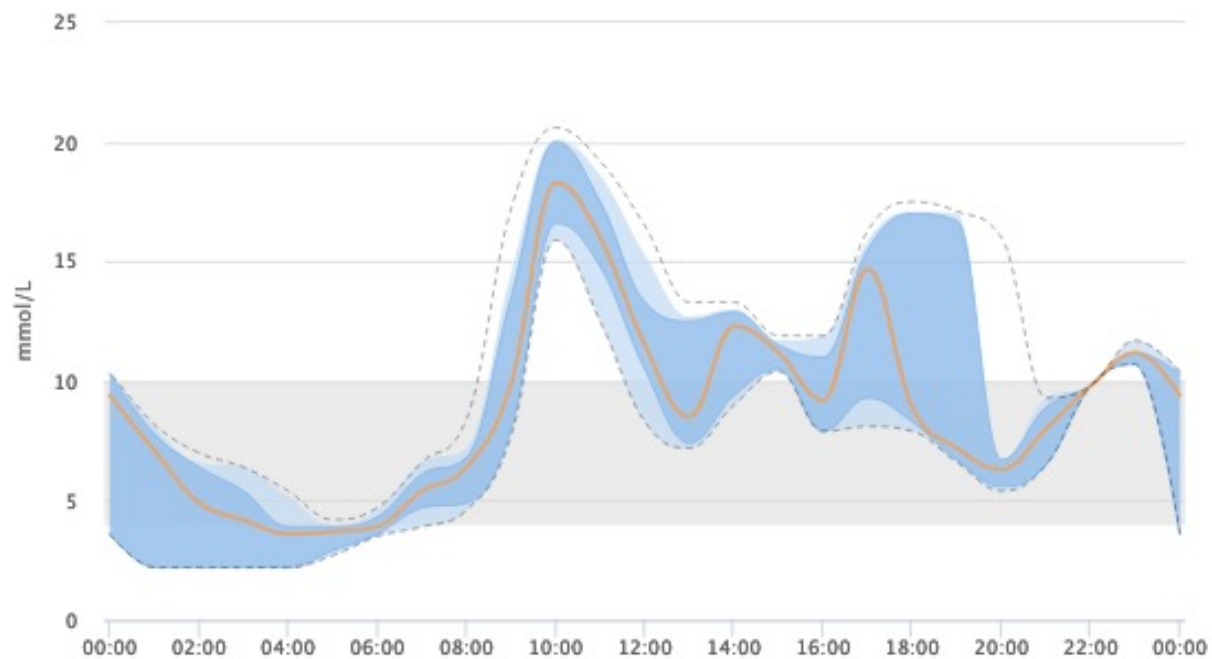

Noggrann

- Glukosvärden uppdateras varje minut på din smarttelefon²⁷ – få svar tidigare och agera snabbare för att undvika lågt glukos.
- Överträffad noggrannhet upp till 14 dagar, särskilt i det lägre glukosintervallet²⁶.
- Starkaste Bluetooth-integrationen med 10 meters räckvidd; längre räckvidd än andra CGM system²⁸
- Bidrar till att minska tiden med låga glukosvärden och förbättrar glukoskontrollen generellt ^{21,31}

Ulla 71 år

- Inlagd en vecka senare pga infekterad tumme. HBA1c 117
- Insuman Basal 80+0+15 under tre dagar
- ???

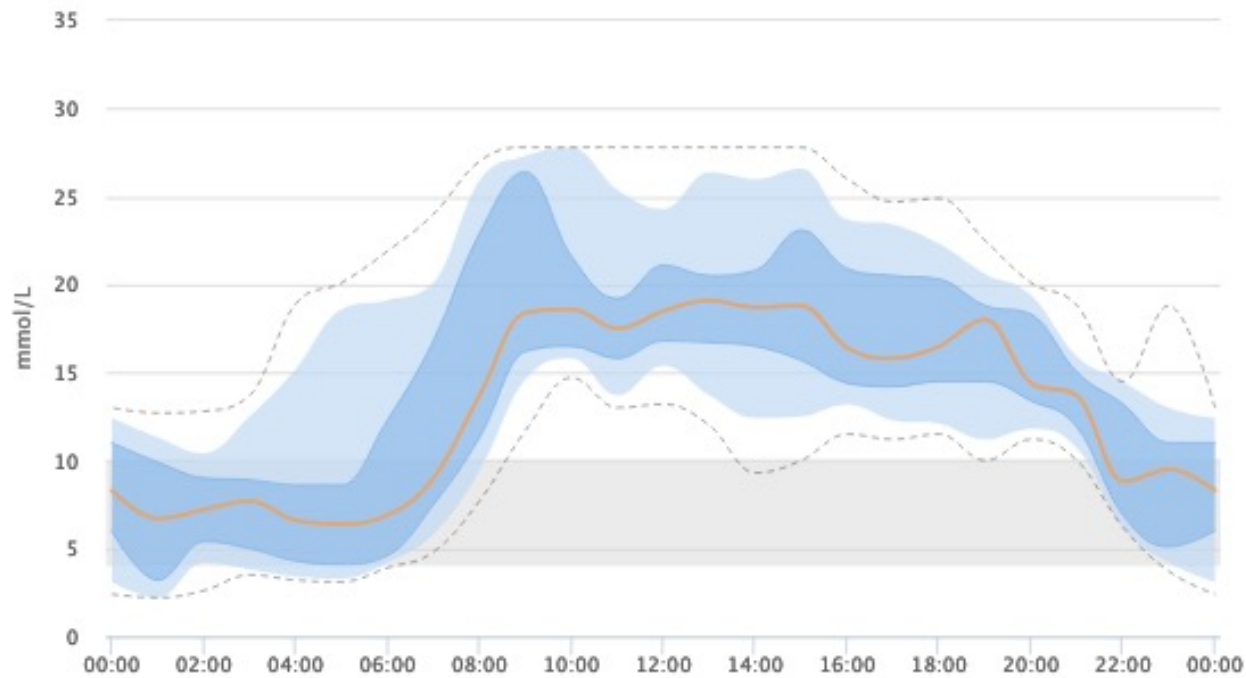
Medelvärde 9,5

Ulla 71 år

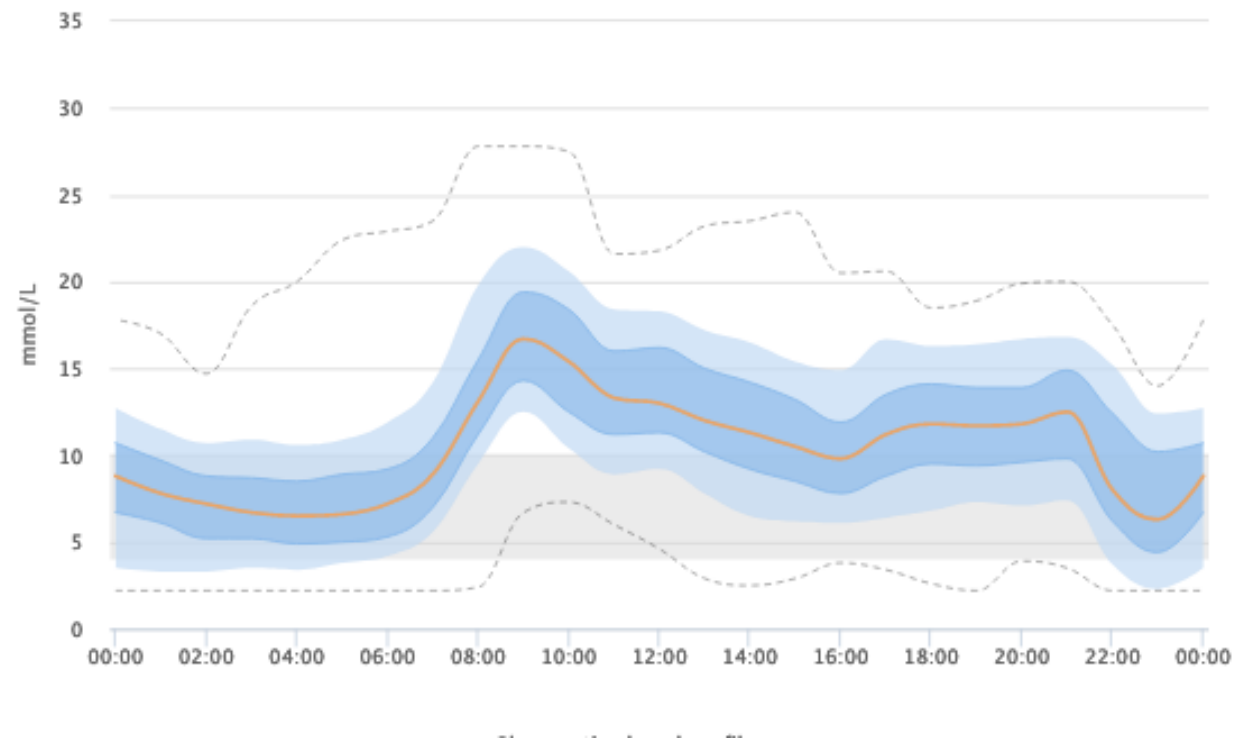
- Vårdplanering till korttid och hjälp med insulin och Libre.
- Tar bort kvälsdosen och får endast 80 E till frukost.

Ulla 71 år

- Hemtjänst en gång per dag som ger insulin Insuman basal 700 E samt Insulin Lispro 20 E till frukost. Margareta och maken scannar sedan under dagen.
- HbA1c 67. Inga känningar.

QR-kod för utvärdering

21
sep
2023

Update diabetes "Omhändertagandet av den äldre sköra personen med diabetes"

UTBILDNING

Anmälan [HÄR](#) via Regionkalendern (VGR)
(öppet för alla intresserade)